

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

47 årg

Nr 2/2015

Tema: Zanzibar

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker@telia.com
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59, sten@svetan.org
Folke Strömberg tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
anfo.stromberg@telia.com

PRISUPPGIFTER 2015

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Medlemskap exkl HABARI	100 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

4/04 HIV/AIDS	1/10 Musik
1/05 Resor, turism	2/10 Kibaha Education Center
2/05 Forskning	3/10 Hälsa
3/05 Konst och kultur	4/10 Litteratur
4/05 Demokrati och utveckling	1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
1/06 Lake Victoria, ny regering mm	2/11 Hållbar utveckling
2/06 Alkohol	3/11 MV Liemba, forskningsmätverk mm
3/06 Kvinnors villkor	4/11 Flora och Fauna
4/06 Utbildning	1/12 Självständigheten 50 år
1/07 Swahilikulturen	2/12 Joha trust & Mama Barbro mm
2/07 Jordbruk	3/12 Mänskliga rättigheter
3/07 Investeringspolitik mm	4/12 Företagsamhet
4/07 Flyktingar	1/13 Kvinnliga förebilder
1/08 Tumaini, snidade dörrar mm	2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm
2/08 Bildkonst	3/13 Swahili
3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm	4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm
4/08 Makondesulptur, Kina, WIOMSA	1/14 Barn
1/09 Svetan 40 ÅR	2/14 Konst och litteratur
2/09 Parlör, politiska makten, slaveri	3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.	4/14 Jordbruk och industri
4/09 Klimat och energi	1/15 Nätverksmässan

Omslagsfoto: *Frukt på mognad på en traditionell båt under en segling i Pembas skärgård.* Foto: Jens Marklund

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Flyeralarm ab, Stockholm 2015, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2—Habari 2/2015

SVETAN

www.svetan.org
[www.facebook.com/
SvenskTanzaniska](https://www.facebook.com/SvenskTanzaniska)
BOX 22003
104 22 STOCKHOLM
e-post: info@svetan.org
Organisationsnummer
802006-3635

***

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org
Johan Sundqvist, ordförande
tel +255 753 549 317
Emma Kreü, vice ordförande
tel 073-052 55 47
Helena Honkanen, kassör
tel 0709 -40 00 56
Helena Stigsson, led. Tumaini
Eva Löfgren, ledamot
Johanna Andersson, ledamot
Johanna Bergsten, ledamot
Gunnar Lundström, ledamot
Malin Cronqvist, ledamot
Rehema Prick, ledamot

*

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Rådhusgatan 7, 53230 Skara
tel 076-8207059
Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Killevägen 8A, 247 71 GENARP
tel 076-866 60 39
Olle Wallin
Övermörjärv 14, 952 93 KALIX
tel 070-22 55 057
Rehema Prick
Åtorps Björk 7, 443 31 LERUM
tel 070-732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant – ta kontakt med ordförande Johan Sundqvist.

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Helena Stigsson
e-post: helena.stigsson@infotiv.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
e-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

Tanzania utvecklas i en rasan-
de fart. Ekonomi, politik, kul-
tur och sociala normer utmanas
och omdefinieras i en takt som
saknar motstycke. Mycket av
det som händer är positivt. Nya
möjligheter, nya tankar, förbät-
trade livsmöjligheter för allt fler.
Men samtidigt går utvecklingen
snabbt bakåt på andra områden.
Data- och statistiklagarna som
godkändes av parlamentet strax
innan påsk inskränker allvarligt
grundläggande mänskliga rät-
tigheter. Ojämligheterna ökar.
Naturområden hotas allt oftare
av exploatering. Här måste ci-
vilsamhället stå upp. Alternativa
röster måste få, eller ta sig ut-
rymme. Politisk stelbenhet och
auktoritära tendenser måste ut-
manas var helst det dyker upp.

Sveriges relationer med
Tanzania förändras också. Allt
färre svenskar bor och lever un-
der längre perioder i Tanzania.
Samtidigt är det fler som är
här kortare perioder, som fors-
kare, på voltontäruppdrag, gör
långa resor eller har tillfälliga
arbeten. Det minskade budget-
stödet är en annan förändring
som kan komma att få långtgå-
ende konsekvenser för Sverige
och Tanzanias relationer. Det
enda vi kan vara säkra på är att
Svetans roll i allt det här inte är
gjuten i sten. Förändrade förut-
sättningar kan komma att kräva
förändrade sätt att arbeta för att
vi ska bibehålla vår relevans.

Att leda en nationell organi-
sation är ett spännande och ut-
manande uppdrag. Att få leda
Svetan med bakgrund i allt som
just nu händer i kontaktytan
Sverige – Tanzania är en ynnest,
en ära och ett förtroende som
jag ska göra mitt yttersta för att
förvalta.

Johan Sundqvist
Ordförande

Zanzibar Revolution Revisited

—a review essay by Abdulaziz Y. Lodhi

Amrit Wilson, *The Threat of Liberation: Imperialism and Revolution in Zanzibar*. Pluto Press, London, 2013

Zanzibar today

Zanzibar has too much history and too little geography!

A well-known commercial slogan to promote dollar tourism in Zanzibar echoes ‘If you want to experience Paradise, visit Zanzibar!’ In the past, European colonialists, with more than a pinch of sensation, described these ‘Spice Islands’ as ‘When you play the flute in Zanzibar, people dance as far as in the lakes region of the interior of Eastern Africa!’ Later in the Cold War jargon, the Western press called this archipelago ‘the Cuba of East Africa’ and ‘the Clove Curtain’ during the roaring 1960s and 1970s respectively. One can find several shelf-metres in the libraries around the world having materials on Zanzibar. The name ‘Zanzibar’ has been exploited by many to sell their books and other works which have nothing to do with Zanzibar as such.¹

Today, the semi-autonomous People’s Republic of Zanzibar is a densely populated junior member of the United Republic of Tanzania, heavily dependent on diaspora remittances, foreign aid and dollar tourism, constantly at logger-heads with the Union Government on Mainland Tanzania. Half of its population is under the age of 16. Most luxury tourist hotels are foreign-owned, employing a large proportion of Mainlanders or foreigners who do not have Zanzibari trade union affiliation and the associated social security. Most souvenirs and the bulk of spices for sale to tourists and local consumption are imported, except for cloves, chilly and cinnamon. The per capita consumption of food and beverages, water, electricity, vehicles, fuel etc. by the tourists is grossly higher than that of the locals, and much of all this is imported, reducing drastically the net income from

tourism. Together with ITC, Tourism is a top official priority in Zanzibar to boost economic development.

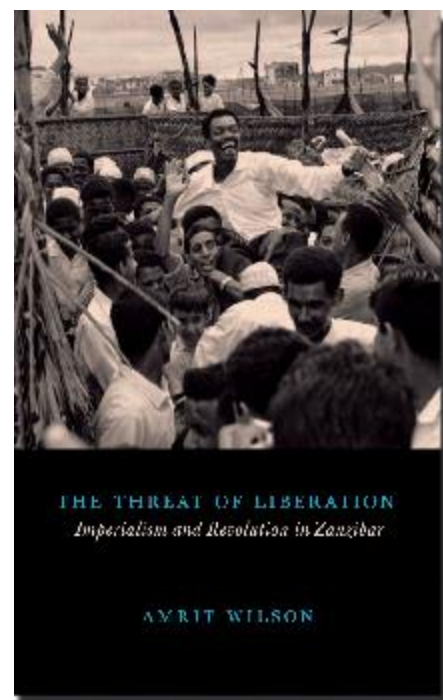
During the early years after the Revolution in January 1964, Zanzibar experienced political, economic and social stagnation. However, during the recent decades, it has made many strides in the right direction to modernize the country and develop an egalitarian society, with a multiparty parliamentary system. The hard-handed early revolutionary rulers grossly mismanaged the country and created even greater inequalities, limitless oppression, systematic suppression of all human rights, harassment and confiscation of private properties handed over to political and bureaucratic leaders, with corruption from top to bottom in the administration which was mostly based on nepotism.²

Today the country can boast of two universities and several university colleges, several modern clinics etc.; however, its capital city the Stone Town (Kijiweni) still suffers from water and power cuts, problems of garbage collection and disposal, crime, violence and robbery. Increasing cases of rape, drug problems, Aids, prostitution and paedophilia are reported daily.

Zanzibar before the revolution

Zanzibar before 1964 was one of the most prosperous and developed countries in Africa, with a minimum of crime, almost free education and health services, low-cost electricity and water supply etc., albeit suffering from feudalism coupled with compradorial economics (whereby much East African trade in ivory, gold, diamonds and similar goods was controlled by Zanzibaris), and the resulting dichotomy of urban and rural populations and contradictions contained therein. Early party politics in Zanzibar were infected by racial/ethnic unrest, mostly aggravated by its recent history of Omani

colonization of the coast of East Africa and many inland urban centres, plantation and domestic slavery and slave trade – slaves brought to Zanzibar for local employment or export to Mombasa for work on coconut plantations on Kenya coast, farms in the Juba Valley in Southern Somalia, and date plantations in Oman, had been bought from local chiefs in the interior of eastern Africa, or randomly

caught, mostly in north-eastern, central and south-eastern regions of Tanganyika, eastern Congo and south-eastern Kenya.³

Amrit Wilson’s present book

Much has been written on the 1964 Revolution in Zanzibar.

Dr. Amrit Wilson’s present book has come out timely when Zanzibar is hectically planning and organizing to celebrate on 12 January 2014, the 50th anniversary of the Revolution of 1964, which toppled the one month old coalition government of the Zanzibar Nationalist Party (ZNP) ►

and the Zanzibar and Pemba People's Party (ZPPP) with its constitutional monarch Seyyid Jamshid bin Abdullah, the 12th and last Sultan of Omani patrilineal. The new revolutionary government was formed by the odd couple, the large and corrupt Afro-Shirazi Party (ASP)⁴ led by its charismatic populist Chairman Sheikh Abeid Aman Karume and the small radical Umma Party (UP) led by the Marxist journalist Comrade Abdulrahman Mohamed Babu supported by the marginal Zanzibar Communist Party (ZCP) led by the Maoist Abdulrahman 'Gai' Hamdani.

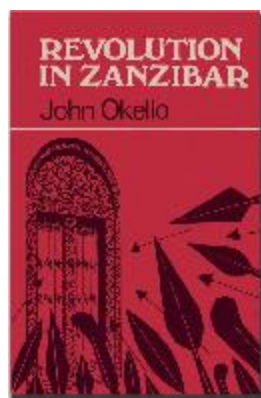
The book, with its eight chapters and more than a dozen rare photographs of historical importance to Zanzibar, is a well-researched study by a respected author of long-standing. It outlines the dramatic history of Zanzibar and its anti-colonial and anti-imperialist struggles, the British transfer of power to a royalist coalition government, and the subsequent overthrow of that government followed by neo-imperialist coercion to stifle the Wind of Change in Africa by high-jacking the Zanzibar Revolution and constructing the Union of Tanzania.

Under the insulating umbrella of this Union, the new revolutionary leaders turned increasingly anti-intellectual and developed Zanzibar into a police state using extreme violence and tyranny that is typical of dictatorial governments and despotic rulers. This ultimately resulted in the catastrophic assassination of the first President of the People's Republic, Sheikh Karume, in 1972.

The first five chapters treat well the anti-colonial struggles in Zanzibar, the British transfer of power to the royalist coalition, the Revolution and the Imperialist fears, the union with Tanganyika, and the first decade of despotic rule. Chapter six of the book treats in detail the "Kangaroo Court" of Zanzibar, the trials of the progressive elements, their long imprisonment and exile. As vestiges of that period, with the demise of the legal system and a culture of nepotism, one witnesses rife corruption even today and court cases that have been going on for 15 to 20 years without any final judgment in sight!

The important role of the Umma Party and its Marxist visionary leader Comrade Babu in radicalizing the politics of Zanzibar is highlighted throughout the captivating narrative.⁵ The book is thus also a tribute to Professor Babu and his Umma Party. The last two chapters deal with the current state of the Union and the increasingly strained relations between the Islands and the Mainland. The Islanders demand among other changes, equal representation at all levels and in all union organs as it is claimed it was categorically expressed by Sheikh Karume – Nusu bi nusu! (50/50). It seems the Union will soon develop into a federation with separate state governments for Tanganyika and Zanzibar, under the umbrella of a small Federal Government as it was understood by many in the beginning, leading eventually to an East African Federation.

The Zanzibar Revolution was bloody, as all revolutions are! A Revolution is a kind of civil war in which thousands are killed, and it leaves many wounds unhealed for long and their ugly scars remain forever. In the aftermath of the Zanzibar Revolution, several thousand people were remanded or jailed for short or long periods without trial, and a couple of hundred of them were summarily tried and sentenced to death – many of them buried in hidden or unmarked graves or thrown in the sea.

The odd Ugandan figure John Okello claimed to be the leader of the revolution but was soon outmanoeuvred and forgotten.

The Zanzibar Revolution was carried out with outside help and immigrant elements in the country, and it echoed racial tones. The revolutionaries and their leaders were of all ethnic and mixed origins,

and the new rulers tried to rectify the ethnic/racial imbalance that had been cemented by the British colonial rule based on a prodigal aristocracy and indebted feudal class fraternizing with rising merchant and industrialist classes, both of mostly non-African origin, specially South Asian. According to the December 1958 Census of Zanzibar, which was also a kind of social survey with 32 questions, the population of Zanzibar five years before the Revolution numbered only about 360 000 souls, and they had perceived their ethnic origins as follows and identified themselves as such:

Shirazi Africans 56 %
Mainland Africans 19 %
Arabs 17 % (Omanis, Yemenis, mixed Arab-African-Indian origins)
Indians 6 % (Sunni Muslims, Shia Ismailis, Shia Ithnaasheri, Shia Bohora, Hindus, Jains, Ceylonese Budhists, Indian Parsis, Goans and other Indian Catholics)
Others 2 % (including Comorians, Somalis, Shia Bahrainis etc.)

Soon after the Revolution, the new government classified the population of Zanzibar as 80 % African, 15 % Arab, 4 % Indian and 1 % Others. This was the quota used by the Ministry of Education under the Marxist leader Comrade Ali Sultan Issa, a so-called 'Arab' by patrilineal origin, to allocate secondary school places to students for a couple of years to redress the imbalance of admission to secondary schools which was a result of the dichotomy of the rural (mostly African) versus the urban (mostly non-African) communities. No such 'racial' criteria were used for access to higher education, however, during the first year of the Revolution, in state and local government employment, some amount of selective ethnic cleansing was practiced to remove non-citizens and Zanzibari citizens of Arab, Iranian and Indo-Pakistani origin. Most Zanzibaris are of mixed origins, essentializing their agnatic descent in different social and political contexts. With a minimum of meritocracy, the bureaucrats of Zanzibar were recruited in the early revolutionary administration

primarily through pure nepotism and favouritism. Zanzibaris of today are much more ethnically mixed than they were 50 years ago.

About one fifth of the population, including many semi-permanent migrant workers and non-citizens, mostly males, were born in Tanganyika or other parts of eastern Africa. About 2000 of them including more than 600 policemen, 60 % of the Police, did not adhere to Islam, the religious conviction of 98 % of Zanzibaris at that time. This was crucial in bringing the ASP close to the Tanganyika African National Union (TANU) on which ASP depended quite much financially, finally leading to the formation of the Union of Tanzania which the Western powers indirectly imposed on Zanzibar to contain the leftist Revolution – the alternative for Zanzibar was to face a Western-supported rightist invasion from the Portuguese occupied Mozambique. This may have been an empty threat, but it did work. Some researchers have strongly argued that the Union of Tanzania is a Cold War construction, and therein lies the main cause of the current constitutional crisis that has been shaking the United Republic.

One immediate consequence of the Revolution was the closing down of several factories producing coconut oil, soap and oil cake used as cattle feed, many furniture and mechanical workshops, dozens of shops producing garments, shoes and other consumer goods, a couple of hundred businesses dealing with import of piece goods and their further export to the rest of eastern African, and the loss of trade in ivory, gold and diamonds, created a mass exodus of people to the rest of East Africa, primarily Tanganyika, which also gained much from the brain drain of Zanzibar.⁶

Amrit Wilson's fluent narrative includes meticulous details with deep insight and convincing analysis of the colonial condition in Zanzibar and the neo-colonialism it has been subjected to. The story is based on much material previously unavailable including personal narratives of and interviews with many who were involved in the different events that have shaped modern Zanzibar.

The Revolution high-jacked and the people betrayed

The 1964 Revolution in Zanzibar, which started as a rather badly planned insurgency by certain sections of the opposition alliance of ASP and UP, and which took both the CIA and the world at large by surprise, gave high hopes of constructive changes in many parts of Africa; it had far-reaching implications on the politics of eastern Africa in particular and the Cold War in general in the region. One immediate consequence of this Revolution was the army mutinies in Tanganyika, Kenya and Uganda, which were effectively dealt with by help from Britain and Nigeria. The African Revolution was thus high-jacked in its infancy and the people were betrayed by the new elites. Later, far-reaching socialist attempts at socio-economic reforms on Mainland Tanzania in the form of Mwalimu Nyerere's much-discussed and commented Ujamaa "experiments" were also sabotaged by the mostly Western-educated bureaucracy, and as once aptly expressed by Professor Issa Shivji and reiterated by his colleague the late Professor Haroub Othman, "The Revolution in Tanzania Mainland was also betrayed in the same way."

Amrit Wilson's present book offers the most complete and detailed description so far of the events in Zanzibar, based on reliable sources and first-hand accounts, which can be verified by those who were active participants in those developments, (including the present reviewer who was an active student and youth leader during the 1960s before he went into self-exile in 1968 after a short period of political detention in Daressalaam and Zanzibar).

Today's official slogan in Zanzibar is "Mapinduzi daima!" (Revolution forever!). Revolution, Yes! But Zanzibar, Tanzania and the rest of Africa needs a *Mapinduzi ya Mawazo* (Mental Revolution), to learn from the past, to appreciate the present and to plan and work for a better future! Tanzania has vast natural resources, a developed educational system, intellectual capacity and most Tanzanians have the willingness and desire to march forward peacefully! As Mwalimu Nyerere said, "It can be done – play your part!"⁷

After many years of monolithic rule which had outlawed parliamentary democracy by an oral Presidential Decree, Zanzibar has matured and through both national and international efforts, Zanzibaris with various political sympathies have succeeded in forming a Government of National Unity (GNU). The proposal for such a coalition government of all political parties was suggested already in 1963, a few months before Independence from Britain and the subsequent republican takeover with Marxist and racial overtones. Had such a government been formed at that time, the violent Revolution could have been avoided, and neither Amrit Wilson's present book nor the present review essay would have been written!⁸

"The growth of Black Nationalism, the suspicion of continuity of 'Arab' domination coupled with propaganda that refreshed memories of slavery and the slave trade era, caused great disruption in the social equilibrium with the determination of the lower classes to end the long years of inferiority through a violent revolution. The Zanzibar Revolution of 1964, though basically a class revolution, has echoed many racial tones, for the socio-economic classes followed closely the weak – but traditional – ethnic distinctions.

The institution of slavery, though not foreign to East Africa, was escalated by non-African peoples and commercialized with de-humanizing effects on the African populations. In Zanzibar, which had been the citadel for the East African slavery and slave trade in the last century, and where servitude in some form continued to exist, the last vestiges of slavery were formally destroyed in 1964. (Abdulaziz Y. Lodhi: *The Institution of Slavery in Zanzibar and Pemba*. Research Report No. 16. 1973. Scandinavian Institute of African Studies, Uppsala. p.30–31.)

Amrit Wilson's book necessarily deserves a wide audience, not only comprising concerned Zanzibaris and Tanzanians, but also all interested in eastern African affairs and the phenomenon of Revolution in general.

Abdulaziz Y. Lodhi ►

1 John Brunner's *Stand on Zanzibar* (1968) is a **382 pages thick dystopian science-fiction novel**, again saying nothing about Zanzibar proper.

Mary Margaret Kaye's *Death in Zanzibar* (1983) is a novel involving European characters in Zanzibar setting, similar to her other books such as *Death in Kenya* and *Death in the Maldives*.

In Michael Morpurgo's famous children's adventure novel *The wreck of the Zanzibar* of 1995, "Zanzibar" is the name of the ship that is wrecked.

The contents of Johanna Ekström's half a dozen short Swedish poems in verse under the title "Dikter från Zanzibar" (Poems from Zanzibar) published in the Swedish literary magazine *KARAVAN* No. 4/2001, specially dealing with literature in the Third World, have nothing to do with Zanzibar. They were written while she was on vacation there. Magnus Eriksson has pointed this out in his review in the Stockholm morning paper *Svenska Dagbladet*, 14 January 2002, criticizing the editors of *KARAVAN* for including Swedish literature in this journal using such headings as "Poems from Zanzibar" and mislead readers.

Aidan Hartley (2004) *The Zanzibar Chest: A Story of Life, Love, and Death in Foreign Lands*, is essentially an exciting account of the author's own experiences as a hot spots journalist covering the forgotten wars such as in Rwanda, Burundi, Congo, Somalia, Sudan and Ethiopia, blending some pieces of his family history and tales of exploits of his parents' friends in this narrative. This story is not about Zanzibar at all!

David Chrystal (2008) *As they say in Zanzibar*. OUP, is a 720 pages long collection of more than 2 000 proverbs from 110 countries around the world; it however contains only a couple of Kiswahili proverbs!

2 The terror of this period of the police state in Zanzibar is well-depicted in the Kiswahili novel of 'Comrade' Hashil Seif Hashil (1999) *Wimbi la ghadhabu* (Wave of terror). This short novel is being currently translated into both English and Swedish by two different translators. Professor Said Ahmed Mohamed Khamis' novel (1989) *Asali chungu* (Bitter honey) describes the decadent lifestyle of some section of the upper class before the **Revolution**, and **Ustaadh Adam Shafi Adam's Kasri ya Mwinyi Fuad** (The Palace of Lord Fuad) of 1978 gives a good picture of life on a large plantation just before and after the Revolution and the patrician lifestyle of the absentee landlord. **Ustaadh Adam Shafi's other Kiswahili novel KULI (The coolie)** of 1979 deals with another important episode in the history of Zanzibar documented in detail by Dr. Anthony Clayton of Sandhurst Military Academy, England, in his *The 1948 Zanzibar General Strike* (1979), Research Report No. 32. Scandinavian Institute of African Studies, Uppsala. See also Anthony Clayton (1981), *The Zanzibar Revolution And Its Aftermath*. Hurst & Co., London.

3 The Slave Trade in Zanzibar and its dominions was abolished in 1873 by Sultan Seyyid Barghash (the third Sultan, whose mother was an Ethiopian concubine). From 1890 when the Sultanate of Zanzibar was reduced to its present size by the Europeans and it became a British Protectorate, slaves could buy their freedom, which many urban slaves did – these could afford it as customarily they could work on their own for three days every week and earn some cash.

During 1897 to 1909, the government agreed to pay compensation to slave owners for manumission of male slaves while concubines were to become legal wives and their children declared legitimate heirs to their fathers. Altogether 4 278 slaves became free in this way. The legal status of slavery was finally abolished in 1911 when Zanzibar was transformed into a constitutional monarchy with the new Sultan Khalifa bin Haroub, the 10th Sultan of Zanzibar who had succeeded his brother-in-law Seyyid Ali who had abdicated while on a visit to England. Altogether 17 293 slaves were freed for a total of £32 502 as compensation to slave owners.

Professor Edward Batson's *A Social Survey of Zanzibar* conducted during 1948–49 and published by the Zanzibar Government Printer in 1962, gave the following figures for landless male Africans in Zanzibar:

Zanzibar Town/Urban: 2 220 Shirazi/Native Africans – 6 630 Mainland/Non-native Africans.

Rest of Zanzibar: 1 720 Shirazi/Native Africans – 8 600 Mainland/Non-native Africans

Mainland/Non-native Africans included both a few surviving freed slaves and immigrant Africans from the other East African countries, mostly Tanganyika.

During 1948–49, a total of 19 170 adult male Africans, 3 940 natives and 15 230 adult Mainland Africans, were landless; so were also most of the Indian and Arab Zanzibaris, both urban and rural. However, during 1964–65 the Revolutionary Government gave altogether 22 000 landless Zanzibaris of all origins including many urban dwellers with no agrarian background, mostly on Unguja Island, 3 acres of plantation land which had been confiscated from former land-owners. Most of these 'landless Africans' were Mainlanders! Much such land was also taken over by revolutionary leaders and their relatives or friends. During the first decade, the new leaders of Zanzibar lived lavishly on confiscated properties and embezzled public funds.

For details on Slavery and Slave Trade in Zanzibar, see A. Y. Lodhi (1973), *The Institution of Slavery in Zanzibar and Pemba*. Research Report No. 16. Scandinavian Institute of African Studies, Uppsala. This publication can be down-loaded free from the website of the Nordic Africa Institute.

See also A. Y. Lodhi, et al (1979). *A Small Book on Zanzibar*. Writers Book Machine, Stockholm. p. 64–70.

4 At the time of Revolution, the ASP was almost bankrupt while several of its leaders including Sheikh Karume had bought property in Tanganyika. In the early evening of the Revolution, one prominent ASP leader, Sheikh Mtoro Rehani, whose parents were Wazigua from Tanganyika, had been chased into hiding by an angry crowd of ASP Youth League members for embezzling the funds of the ASP Miembeni Branch, the former HQ of the African Association of Immigrant Workers and the Club House of the very active African Sports Club, the forerunners of ASP. The crowd vandalized the Club House, but a few days later, not surprisingly, Sheikh Mtoro Rehani was appointed the new Mayor of Zanzibar City by the Revolutionary Government.

Immigrant members of the ASP conceived the party as a Saving Society, and in their Membership Card the name(s) of the heir(s) of the Member was/were mentioned on the understanding that the collected Membership Fee would be returned to Members if or when they left the Party or if the party was to be dissolved, or it would be inherited by his/her heir(s). Almost all the immigrant members of ASP were male.

5 See also A. M. Babu (1981), *African Socialism or Socialist Africa?* Zed Press, London.

6 Many educated Zanzibaris dismissed from the civil service were given responsible positions on the Mainland. Zanzibari primary school headmasters became principals at secondary schools in Tanganyika, and Zanzibari secondary school teachers became college teachers and university lecturers, some of them ultimately becoming professors at institutions in the West e.g. Maalim Ali Ahmed Jahadhami and Maalim Sultan Mugheiri in the US, and Maalim Salim Kifua in Japan. Some of them like Maalim Shaaban Saleh Farsy and Maalim Said Iliyas were commissioned to translate the Military Code and the laws of Tanzania into Kiswahili; and Maalim Jaafar Tejani, an Cutchi Indian by origin, was selected to organize the Institute of Kiswahili Research at the University of Darassalaam and lead the Kiswahili Dictionary Program sponsored by the **President's Office**.

7 See Haroub Othman, Ed. (2001), *BABU – I Saw The Future And It Works*. E & D, Darassalaam.

8 In early September 1963, upon a suggestion from the Umma Party leader Comrade A. M. Babu, the Umma Students' wing contacted the non-party All Zanzibar Students' Union (AZSU) to arrange a Brainstorm and invite all political parties and their **affiliated organizations to discuss the possibility of forming an All-Party National Government that would lead Zanzibar to Uhuru**. Those attending **the Brainstorm unanimously proposed that the first government of free Zanzibar should be a National Government since Zanzibaris of all political colours**

had together fought for Uhuru and that it was the whole country which was becoming free, not only the coalition parties which had won the elections based on the colonial model and organized by the colonial power. The invitation to participate in the Brainstorm was sent to all political parties, women's unions and trade unions but no political party participated in the deliberations; however, some officials of the Zanzibar and Pemba Federation of Labour (ZPFL/ASP) with its leader Hassan Nassor Moyo, and the Federation of Progressive Trade Unions/Umma Party) including Ahmed Badawy Qullatein did attend the meeting and actively participated in the discussions. The Brainstorm was chaired by Miss Sheikhha Ali Al-Miskry, Chairman of AZSU, and the present reviewer, Vice Chairman of AZSU, acted as the Secretary.

About a month later, on UN Day on 24 October 1963, at a function organized by the Zanzibar UN Student Commission (in cooperation with the UN Information Office in Daressalaam), at the Haile Selassie Hall, the ASP leader Sheikh Karume and the ZNP leader Sheikh Ali Muhsin, both informed the present reviewer that it was too late to form a National Government of all parties together as "...we have already put our signatures at the meeting in England".

About a year after the Revolution, President Karume told the present reviewer in his office at the ASP Head Quarters "That government of all Zanzibaris that you young people had proposed last year, we have it now, under the umbrella of ASP. Now we are all *Wana wa Afro-Shirazi* (Children of ASP)."

Dr. Amrit Wilson (b. 1941, India) is a UK-based veteran writer and activist.

Her other works include:

Finding A Voice-Asian Women In Britain. 1978.

US Foreign Policy and Revolution: The Creation of Tanzania. 1989.

Women and the Eritrean Revolution: The Challenge Road. 1991.

The Future that Works: Selected Writings of A.M. Babu. 2002. (With Salma Babu.)

Dreams, Questions, Struggles: South Asian Women in Britain. 2006.

Dr. Abdulaziz Y. Lodhi (b. 1945, Zanzibar) is Professor Emeritus at the Department of Linguistics and Philology, Uppsala University, Sweden. He has published extensively on Swahilistics, East African Social Studies and Zanzibar Affairs. Currently he is also a Member of the **International Scientific Committee (ISC)** of the Slave Route Project: *History and Memories for Dialogue*, Unesco, Paris.

Vår masuha Lawama zenu kalfatras, drevas, dvs. tätas inför seglingen.

Segla där pepparn växer

OK, ok, det blev lite tokigt vid första försöket, vi erkänner. Seglet hamnade upp-och-ner. Fallet, kutwekea, trasslade och vi hade glömt sätta fast halsen, desturi. Gubbarna på land i fiskehamnen vek sig tredubbla av skratt, dom hade ju tvivlat på oss redan från första dagen, och nu bekräftades vår totala värdelöshet som mashua-seglare. Men ser man på, efter en stunds trasslande och halande kom det rätt, seglet fyllde fint och båten sköt plötsligt fart. Vi fick senare höra att gubbarna på land hade kommenterat att "Jaja, dom kan visst segla. Lite i alla fall."

Båten var en zanzibarisk mashua, en åtta meter halvöppen f.d. fiskebåt. Vi hade just köpt den, tillsammans med en vän från orten, och efter ett par dagars iordningställande gav vi oss av på skärgårdssegling vid västra Pemba, den nordligaste av Zanzibaröarna. Hamnen Wete var en gång Pemas viktigaste hamn, numera är den mest en sömning, het småstad där bara fiskhamnen sjuder av liv. Och det var just i fiskhamnen vi stått och vid låg-

vattnen drevat bordläggningen och lagt durkar i vårt nyförvärv.

En lokal båtbyggare, något slags släkting till vår vän, stod för sakkunskapen och hantverksskickligheten, vi hantlangade. Skarvyxa och sättjärn, precis som på vilket skandinaviskt träbåtsvarv som helst. Sladdlös bormaskin också – fast inte med batteri och elmotor, utan med båge och snöre!

Fortsättning ►

► Första vändningen

I god medvind styrde vi ut ur Wetes vik. En långvarig dröm för både Ulle och mig, att få segla liten båt på egen hand i den rika och spännande skärgården runt Pemba, gick nu i uppfyllelse. Vi njöt i fulla drag av den ljumma *kaskazin*, nordostmonsunen, det klara vattnet och de vackra öarna. Väl utom synhåll för bryggseglarna i Wete var det dags att försöka vår första vändning, och jag ska inte påstå att den blev snygg eller problemfri. Men man lär sig, och när vår segling var över 12 dagar senare, hade vi fått in snitsen. Redan denna första dag kunde vi i alla fall göra det, om än lite fumligt, och vi fortsatte ett par timmar söderut i avtagande vind.

När klockan började närma sig solnedgång är det dags att stanna – det blir tvärmörkt – men då hade vi också hunnit till en fin liten ö, Pembe. Vi fann med hjälp av det gamla brittiska sjökortet (ritat 1878!) lagom ankringsdjup, bärgade segel och fällde ankaret, *nangan*. Rån, *foromali*, lade vi som en takås mellan bomgalgarna, och vi kunde hänga upp vår presenning av tunn tältduk. Av en lycklig tillfällighet passade den precis till vår båts mått, och gav ett riktigt stort skyddat rum. Luftmadrasser pumpades, moskitnät hängdes upp och så var det bara att vid läggdags krypa ner. Utan sovsäck eller lakan, bara naken i den ljumma natten – först framåt småtimmarna hade det svalnat så pass att man fick dra på sig lite tyg. Med betoning på lite. Vi sov gott i stilla rullning från havet.

Nyfångad snapper direkt på kolgrillen, en traditionell jiko.

sid 8—Habari 2/2015

Solen gick som alltid upp runt sex, och då var vi snart igång. Skönt med morgonen, vackert ute och en smula svalare än vid middagstid.

Frukost på bland annat färska bananer (sådana där små goda bananer, inte broilerbananer, som de vi importerar till Europa) och så var vi redo att lätta ankar och segla vidare. Med lätta skot styrde vi förbi ett par bebodda öar, där folk lite nyfiket men vänligt kikade på båten med *mzungos*, främlingar, ombord. För att det fanns en sådan båt på vattnet visste tydligen alla – vi hade lyckats bli veckans skvallerämne längs Pembakusten.

Vi uppfattade dock denna uppmärksamhet som bara nyfiken och absolut vänlig – inte ett hårt ord behövde vi höra under hela vår vistelse. Tvärtom, gästfrihet och generositet var regeln. Det finns sannolikt skurkar och otrevliga människor på Pemba också – men vi mötte inte en enda.

Välbekant och exotiskt

Vi kan inte låta bli här fascinerats av blandningen av det välbekanta, hemtama – och det exotiska. Vi är bägge tillräckligt gamla för att ha en barndomsfot i bonde-Sverige och ser med lätthet likheterna

mellan kvinnornas sjalar och vår egen mormorgenerations svarta hucklen, vi ser de strandplockande, mindre bemedlade, och tänker på våra egna vadlags änkegarn, vi känner igen familje- och bysammanhållningen i ett samhälle där ingen arman hjälp finns att få. De hårdföra och storfiskande Kojanilagen påminner mycket om ett gäng kaxiga Skagenfiskare som just fått sålt sin fångst och sänkt ett par Hof. Vi ser fiskeflottan rulla in med hundratals segel, och påminns direkt om guldade foton av kågar vid Feskekörka och av seglande trälare på väg in till Brixham. Vi ser den direkta kopplingen mellan farfars tångräkhåv, som hänger på väggen därhemma, och zanzibareernas fiskfällor. Mycket fisk i ett friskt hav, många människor i sysselsättning, enkla men funktionella redskap med måttlig fångstkapacitet. Vi sväljer den växande klumpen i halsen: Mätte industrivärldens dammsugande fiskeflottor aldrig hitta hit!

Och samtidigt det uråldriga. Urholkade mangoträdsstockar är fortfarande den vanligaste farkosten, och de har ju funnits här sedan tidernas begynnelse. Vi mötte en man vars yrke var att tillverka båtar av stockar. Det var spännande att höra honom berätta hur stockarna väljs, grovformas, finhuggs och balanseras till att bli bra båtar. Det slog mig att detta måste vara ett av världens allra äldsta yrken, långt äldre än det, som brukar få titeln.

Och nu fick vi alltså segla här! Vilket privilegium! På stigande vatten gick vi

rakt över reven. Tidvattnet runt Zanzibaröarna har nästan fyra meter mellan hög- och lågvatten när det är fullmåne eller måne i nedan. Det ställer vissa krav på navigationen, men ger också en hel del möjligheter, som just den att vissa tider helt sonika segla över grunden. Vår mashua sticker bara 70 centimeter. Vi svepte över de vackra områdena med korall och rikt fiskliv och tog oss via Kokotas sydspets till ön Kashani, som vi fått höra skulle vara fin. Det visade sig vara dagens understatement. Ni vet den där dikten av Olof Hauge, den som slutar med

”... att vi en morgonstund ska glida in i en vik vi inte känt till.”

- Precis så kändes det att runda Kashanis sydöstra udde. In mellan ett par skarpa klippor, och så öppnade sig en sandkantad vik, så vacker att vi tappade andan. Den ljusa botten var så ljuvlig att jag knappt kunde med att fälla ett ankare på den...

Vi beslöt kvällsförtöja på det andra av de två tillgängliga sätten. Istället för ankring på svaj tog vi in båten till stranden och ankrade henne vid högvatten på en dryg meters djup. Det innebar att vi ett par timmar senare stod torra på den släta och fasta sandbotten. Båten vilade fint på sin långa köl och hölls upprätt av de två stödben vi monterat. Visserligen skulle detta innebära att vi under nattens högvatten fick gunga till lite, när båten åter gick flott, men detta visade sig inte störa särskilt mycket. Allt som allt en enkel och bra metod i dessa vatten.

Enkel konstruktion

Det var redan från början just dessa båtars raffinerade enkelhet som lockat oss att segla en mashua. Den är ett slags zanzibarisk allmogebåt, för att nu ge en svensk referenspunkt. Enkel – inte en spik eller ett enda rep i onödan. Tålig – lång rak köl och rodet uppdraget en bit, så att båten kan ställas på sand- och korallbottnar utan problem. Själduglig – utsvängda bogar för att inte ta vatten över fören. Lågt tryckcentrum i segelplanet – inga stora barlaster behövs. Välseglande – ja, någorlunda i alla fall. Precis som Skandinavians allmogebåtar saknas väl några grader i höjd mot vinden, jämfört med moderna nöjesbåtar, men å andra sidan är riggen mer effektiv och lätthanterlig på alla andra bogar. Fallet beläggs på ett tvärträ, pekar akteröver i cirka 45° vinkel, och tjänar alltså även som akterstag. I sidled stagas masten bara med två enkla vant av rep, sträckta med lite knoptricks (samma knoptricks som vi använder hemma, för övrigt). Förstag behövs inte, tack vare mastens kraftiga lutning föröver.

Latinsegel gippas

”Men hur slår man med ett latinsegel?” frågar alla våra seglarvänner. Svar: Det gör man inte. Latinsegel gippas. Man faller av, skotar ut, gasten slackar i vantet på lovart sida. Rorsman släpper skotet, gasten manar det runt seglet och tillbaka på andra sidan, medan rorsman fortsätter giren runt. Gasten reser rån genom att dra dess förliga ände nedåt – inåt. När rån är nästan vertikal kan den lätt – nåja, efter ett par gånger lär man sig – rullas över till mastens blivande läsida. Rorsman skotar lätt och seglar med lite fladder medan gasten sträcker upp vantet i ”nya lovart”, när det är klart skotar rorsman fullt och lovar till bidevind igen. Alltihop någon minuts verk.

Monsun men även regn, åska och vind

Här, några grader söder om Ekvatorn, råder monsun klimat. Det innebär att det under vårt vinterhalvår blåser i huvudsak från nordnordost, under sommaren från sydväst. Men lokala vädervariationer förekommer hela tiden, dels över dygnet (solens dagseffekt), dels av andra mer

Efter en åskskur med kraftig vind torkas allt upp på några timmar på ön Yombi längst ner i söder.

svårbestämbara skäl. Under vår segling hade vi oftast nordlig vind på förmiddagarna och nordostlig på eftermiddagarna. Men särskilt i den södra delen av Pemba förekommer att vinden helt kastar om, man kan få sig en rejäl släng sydlig vind också. En natt till ankars vid Mkoani i söder kom regn, åska och just en sådan sydlig, kraftig vind. Ankarplatsen var inte idealisk men OK, däremot innebar det kraftiga regnet att vi blev rätt blöta. Vår presenning var ju öppen i för och akter, så det blåste in mycket vatten. Nå, nu är detta att bli blöt inte riktigt samma elände i tropikerna, som här uppe nära den arktiska iskanten. Under förmiddagen försvann regnet, vinden blåste åter från ”rätt” håll och vi kunde lägga till vid ännu en ljuvlig, vacker korallsandstrand och hänga grejorna på tork.

Vår seglingstid tog så småningom slut och det var bara att åka hem till snöskottningen. Men båten har vi ju kvar på Pemba, och det är väl mer påstående än gissning att vi snart är tillbaka. Kanske kan vi då utforska den mindre skyddade östra sidan, med ön Kojani och andra intressanta platser. Kanske seglar vi bara på i den lugna västra skärgården? Eller, låt se, hur långt är det över till skärgården söder om Dar es Salaam...

Text och foto: **Jens och Ulrika Marklund**

En kortare version av artikeln publicerades i Svenska Kryssarklubbens tidning På kryss nr 3 2014.

Tillägg till texterna om segling runt Pemba

Vi har efter den omskriva seglingen gjort ytterligare en sjöexpedition runt Pemba och Unguja, denna gång med en väns båt och lokal besättning. Det var ett annat sätt att segla, mer som passagerare än som seglare med egen båt, men det hade också sin charm. Det gav oss bland annat bekantskapen med Captain Seiff, en smått legendarisk sjöman från Fundo Island. Han kan allt – och då menar vi allt – om dessa vatten. Dessutom är han en vänlig och öppet sinnad man, som skrattande lät oss segla båten på vårt taffligare sätt, och till och med bjöd hem oss att träffa familjen och byborna på Fundo.

Av olika skäl kom seglingen att bli mest runt Ungujas södra delar, och även dessa vatten kan starkt rekommenderas

Jens och Ulrika Marklund, seglare och båtmänniskor sen barnsben. Lärde känna varandra ombord i Svenska Kryssarklubbens skolfartyg, där bägge länge varit verksamma. De bor i Stenungsund, paddlar mycket kajak, seglar som crew på en Challenge 67 och kan på vintrarna även ses på skridskor i skärgården. De senaste vintrarna har det också blivit seglingsresor till Zanzibar, där en lokal båt delas med en vän från orten. Ulrika arbetar som miljöstrateg i Orust kommun, Jens är maskinist i en av Stenas färjor.

för den naturintresserade resenären. Att i början av gryningen segla i de mangrovetäta områdena runt ön Uzi är en magisk upplevelse... även om orsaken till den tidiga timmen var nog så jordnära: Tidvattnet tvang oss gå upp kl 04 för att kunna passera en grundtröskel. Så är det med segling i dessa vatten, tidvattnet dominerar det mesta och medför både begränsningar och möjligheter.

Vi tvangs avbryta vår segling i förtid på grund av att jag fick en svårartad sepsis (ett pyttelitet sår i benet, lite tropiska bakterier på det och – ja, ni kan säkert resten). Det gav dock upphov till ytterligare några positiva upplevelser, då en hel busslast (bokstavligen) vänliga och engagerade människor, med stort avkall på sin egen bekvämlighet och tidtabell, hjälpte mig att snabbt komma till läkarvård i Zanzibar stad, Stone Town. Sällan har en sjukling känt sig så omhändertagen, och fått skratta så mycket under sjuktransporten!

Om vi ska segla mer där? Jadå, vi har ju bara börjat. Vår egen båt finns kvar, och vi listar just nu lite förbättringar och materiel att ta med oss. Vi kan knappt tåla oss till nästa gång vi får känna *kazkazin* i nacken och höra knirkandet när *forromalin* hissas...

Zanzibar är en autonom del av Tanzania, en ögrupp cirka 25 sjömil från fastlandet. De två största öarna är Unguja och Pemba. Befolkningen på 1,3 miljoner (mest på Unguja) är afrikansk men med visst arabiskt inslag, då öarna ingår i Swahilikulturen och periodvis varit en del av Arabien (Oman). Huvudnäringen är fiske och jordbruk, vad Pemba beträffar är det odlingen av kryddnejlika som dominerar (80 % av världsproduktionen). Turismen är stor på Unguja men ännu mycket outvecklad på Pemba. Islam dominerar.

Ögruppens nordligaste punkt ligger på 04° 51' S, den sydligaste på 06° 28' S. Klimatet är tropiskt, med halvårsmonsuner av skiftande riktning. De torraste månaderna är januari–februari samt juli–september.

Tidningskrönikan:

Xenofobi i Sydafrika ger eko

I perioden februari-april återkommer: Grälet med Kenya, som förbjudit tanzaniska safariarrangörer att lämna/hämta turister vid Nairobis flygplats JKIA. Den stundande omröstningen om den nya konstitutionen. Överfallen och lemlästandet av albinos. Sist men inte minst kommenteras kravallerna mot invandrare i Sydafrika som upprör, inte minst med tanke på hur Tanzania och andra grannländer ställde upp under kampen mot apartheid.

I två av Tanzanias grannländer, Burundi och Ruanda, blir det möjligen så att sittande president bryter mot konstitutionen och låter sig omväljas en tredje gång.

Kikwete: Rösta JA till nya konstitutionen!
Ordförande för CCM, president Kikwete har vid ett CCM-möte i Songea igen uppmanat alla Tanzanier som uppnått röst-rättsåldern att registrera sig. Det kan de göra f o m denna månad. Först kommer folkomröstningen om konstitutionen planerad till 30 april och sedan de allmänna valen i höst. Valurnan är det enda sättet att utöva sin konstitutionella rätt, la han till. Kikwete bad också väljarna att inte bry sig om oppositionens uppmaning att inte rösta i folkomröstningen om konstitutionen, eftersom de då inte gör sin åsikt hörd. 2/2 Daily News

Tyskt presidentbesök

President Kikwete och Tysklands president Gauck har kommit överens om att förstärka handels- och investeringsrelationerna mellan länderna, meddelades efter bilaterala samtal i Dar es Salaam. Det finns cirka 150 tyska företag i Tanzania som redan investerar 300 miljoner euro här och vi hungrar efter mer, sa Kikwete vid en presskonferens efteråt. Tyskland kan investera mer – kanske 30 miljarder Euro – vi kan hantera det, sa han. Gauck hyllade Tanzania för landets fredliga utveckling som kan tjäna som förebild för andra länder. Efter samtalen i Dar es Salaam kommer Gauck besöka Afrikas domstol för mänskliga rättigheter i Arusha och EACs huvudkvarter. Han ska också träffa Zanzibars president Shein. 4/2 Guardian

Tanzanier i diasporan får rösta

Regeringen har beordrat National Electoral Commission (NEC) och Zanzibar Electoral Commission (ZEC) att förbereda möjligheter för tanzanier utomlands att rösta i allmänna valen i oktober, meddelar premiärminister Pinda. 6/2 Guardian

Heroinbeslag i Dars hamn

Ett heroinbeslag i Dar es Salaams hamn har värderats till \$5,5 mil-

joner (9 mdr/-), vilket gör det till ett av de största beslagen i landets historia. Åtta iranier och fyra pakistanier hålls i förhör hos polisen. 6/2 Citizen

UNDP stöder kampanj mot tjuvskytte

FNs utvecklingsprogram (UNDP) har betalat ut 30 000 euro och \$100 000 i stöd till landets kampanj mot tjuvskytte. Det kom fram efter en fråga i parlamentet om vad regeringen gör för att stoppa minskningen av antalet elefanter. Ansvarig minister sa att regeringen har fått stöd från många olika håll och att takten i vilken elefanter tjuvjagas för betarna bromsats väsentligt. The African Elephant Fund har bidragit med \$33160 till bevakningen på havet och på flygplatser för att stoppa smugglingen av elfenben och andra troféer. 6/2 Daily News

Inga turistbussar till JKIA

Regeringen meddelar att de kommer att respektera Kenyas förbud mot Tanzania-registrerade turistbussar att hålla till vid Nairobis flygplats JKIA medan den funderar över vilka steg den ska ta för att underlätta för turisttrafiken till Tanzania. Regeringen kommer inte heller förbjuda fordon från East African Community (EAC) eller andra länder att hålla till vid landets egna flygplatser och landningsplatser för att plocka upp eller släppa av turister som ska till eller kommer från dessa länder. EAC-minister Mwakyembe berättade vidare

Zanzibars president Shein fick också besök av tyske presidenten Joachim Gauck

vid en presskonferens att man kommer att råda alla som vill besöka Tanzania att för sin egen bekvämlighet inte använda Kenyas flygplatser. 11/2 Daily News

Smarta elmätare installeras

I slutet på året ska alla offentliga och privata institutioner och bolag anslutas med LUKU-elmätare. Det beräknas minska problemet med kunder som inte betalar sina elräkningar i tid och dessutom öka statens inkomster. Några ligger ständigt efter och är en huvudvärk för elleverantören, bland annat Dar es Salaam Water and Sewerage Company (DAWASCO) och polisen. 11/2 Daily News

Stor ökning av börshandel

Handeln på Dar es Salaambörsen tjugodubblades första månaderna 2015 jämfört med samma period förra året tack vare liberaliseringen per 1:a januari. Utländskt deltagande som tilläts då med sikte främst på Östafrikaregionen har sedan dess drivit upp marknaden till nya höjder. Börsen har fått förtroende bland handlarna. Köp och sälj har främst skett mellan utländska investerare. 5/3 Daily News

Ruanda, Tanzania slutar gräla

År 2013 föreslog Tanzania att Rwanda skulle öppna förhandlingar med hutumilisen FDLR i östra Kongo. Rwanda ansåg att FDLR var folkmördare och i stället borde åtalas för sin roll i 1994 års massmord av Tutsis. Relationerna mellan länderna har sedan dess varit ansträngd. Nu kan stämningen beskrivas som hjärtlig igen och det finns signaler om ett slut på konflikten. Rwandas president Kagame har bjudit in Kikwete till Kigali och 9:e toppmötet om Northern Corridor Integration Projects. Kikwete har sedan 2013 vid flera tillfällen undvikit att delta i möten inom till exempel EAC. 8/3 News of Rwanda

Bara glada minner när presidenterna Kikwete och Gauck möts

Turist+ : Minister Mgimwa meddelar att UNDP bland andra stöder kampen mot tjuvskytte

Oljenotan för 2014 ned 20%

Utgifterna för oljeimporten har minskat med 20 procent räknat mellan december 2013 och december 2014 på grund av ökad oljeproduktion globalt. Notan 2014 slutade på \$792 miljoner jämfört med \$991 miljoner ett år tidigare, meddelar Bank of Tanzania. 9/3 Daily News

Inflationen 4,2 % i februari

För första gången på fem månader steg inflationen. Både matpriserna och priserna på andra produkter bidrog till ökningen. Ökningen på årsbasis var 4,2 procent i februari mot 4,0 procent i januari enligt statistikkontoret. 10/3 Daily News

Albinomord chockar Kikwete

Den nyliga vågen av mord på albinos har chockat president Kikwete, som också påpekar att det inte får tolereras att dessa barbariska grymheter sätter en ful stämpel på Tanzanias rykte. Vi har alla en skyldighet som tanzanier att förhindra dessa attacker på våra medmänniskor, säger han. 11/3 Daily News

Taifa Stars in bland FIFAs topp-100

Tanzania har vid fotbollsorganisationen FIFAs senaste världsranking nått plats 100 och därmed kommit med bland topp-100 för första gången på nästan sex år. Så sent som i februari rankades landslaget som nummer 107. 13/3 Daily News

Kyrkor nedbrända i Bukoba

Inom en tidsperiod på fyra veckor har okända satt eld på tre kyrkor med skador

Ruandas Kagame sams igen med Kikwete sid 12 - Habari 2/2015

på över 80 m/- som följd. I veckan var det Pingstkyrkan i Kyebitembe, Bukoba som drabbades. Några dagar tidigare bröt sig okända in i katolska kyrkan i Kagondo i Bukoba och satte eld på den. Man brände bänkar, textilier (stolor) och heliga böcker. Tidigare, 6:e februari, invaderade okända personer katolska kyrkan i Rulongo-Kanazi utanför Bukoba. Värden för över 10 m/- förstördes av eld. Inga personskador har rapporterats från de tre tillfällena. 14/3 Daily News

Pengo om konstitutionsförslaget

Den romersk katolska ärkebiskopen i Dar es Salaam, kardinal Pengo, har instruerat religiösa ledare att låta församlingsmedlemmarna rösta efter eget huvud vid omröstningen om konstitutionsförslaget. 16/3 Daily News

“Landgrabbing” i Bagamoyo förnekas

Tanzania bestrider med enfaset en rapport nyligen från organisationen ActionAid som hävdar att Bagamoyo EcoEnergy i samarbete med regeringen tar mark ifrån folk. I rapporten ”Pulling back from the Brink: Stopping Eco Energy from Land Grab in Tanzania.” skriver författarna att Agro EcoEnergy har trängt bort landsbygdsamhällen för att kunna arrendera 20 000 ha mark. Agro EcoEnergy utvecklar ett projekt för produktion av socker, etanol och elektricitet i Bagamoyo. Flera instanser med relevans inom jordbruk och markanvändning förkastade rapporten som mycket felaktig och att den absolut inte ger en representativ bild av läget. Marken tillhör staten och var inte ursprungligen till för bybor, säger berörd statssekreterare. 18/3 Daily News

Möte om ”Centrala transportkorridoren”

President Kikwete och statscheferna för Uganda, Rwanda, Burundi och Kongo DRC träffas i veckan i Dar es Salaams största konferenscenter, Julius Nyerere International Convention Centre i ett historiskt evenemang för att diskutera bland annat hur man ska skynda på the Central Corridor Project och stärka investeringar i sektorn. The Central Corridor är ett koncept som kombinerar flera sätt för handel och transporter för alla deltagande länder utom Kenya. Det kombinerar vägar och järnvägar med en länk till Dar es Salaams hamn åt de kustlösa länderna Burundi, Ruanda, Uganda och östra Kongo DRC. Statscheferna kommer att få tillfälle att besöka hamnen och Central Railway Line. Det två dagar långa toppmötet beräknas också locka till sig 350 affärsmän från de fem länderna. 25/3 Daily News

Turist- : Minister Mwakyembe meddelar att turister ej bör resa via Kenya och JKIA

Matpriser ökar inflationen i mars

Stigande matpriser pressar upp inflationen till 4,3 % i mars meddelar National Bureau of Statistics (NBS). Det är en liten ökning från februari då den blev 4,2 %. Några varor har ökat med nästan 20 procent, fisk med 15 och kött med 6 procent, medan socker steg med 4,4 och bönor med 5,9 procent. 9/4 Daily News

Nigeria, Egypten i VM fotbollsgruppen

Fotbollslandslaget Taifa Stars har lottats i grupp G i 2017 års Africa Cup of Nations (Afcon) och får möta Nigerias Super Eagles och Egyptens Pharaohs. Taifa Stars ska också möta Chad i kampen om gruppens biljett till vidare spel. Intressant nog kvalificerade sig inte favoriterna Nigeria och Egypten i senaste Afcon i Ekvatorial Guinea. Det kanske blir en sporre för Taifa Stars. Gruppsegrarna och de två bästa tvåorna reser till Gabon 2017. Kvalificeringsmatcherna börjar i juni i år. 9/4 Daily News

900 trafikdödade på 3 månader

Omkring 900 dog i trafiken och 2 363 andra skadades i 2 116 olyckor på vägarna under perioden januari till och med mars i år, meddelar polisen. 15/4 Daily News

Järnvägstjänstemän i ny skandal

Fem höga tjänstemän vid Tanzania Railway Ltd (TRL) inklusive verkställande

Kardinal Pengo: Religiösa ledare bör inte försöka påverka valet.

Zitto Kabwe, ledare för nystartade ACT-Wazalendo, ett hot mot etablissemangen?

direktören och internrevisor har blivit suspenderade på obestämd tid anklagade för ohederlighet i samband med ett köp av vagnar för 230 mdr/-. Suspensionerna följer på en undersökning av köp av vagnar av dålig standard. Förutom en rad misstag vid köpet fann man vid undersökningen att TRL betalat hela köpet med en gång i stället för med avbetalningar, vilket kontraktet angav. Eftersom affären luktade fusk har transportminister Sitta stoppat vidare köp. Hans statssekreterare ska tillsätta en kommission ledd av "riksrevisor" (CAG) som ska utreda skandalen. 17/4 Daily News

Kampanj för Bodaboda säkerhet

Ökad utbildning av motorcyklister (bodaboda) och trehjulingar (bajaji) i landet har minskat olycksfrekvensen till mindre än hälften första kvartalet i år jämfört med samma period förra året enligt trafikpolischefen. Han delade ut certifikat till 1 000 förare som gått en treveckors gratis säkerhetsutbildning i Kibaha. Utbildningssatsningen har pågått i tre år med bidrag från motororganisationer. 18/4 Daily News

Partiet ACT hot mot etablissemangen

Den nya spelaren på den politiska arenan, Alliance for Change and Transparency (ACT-Wazalendo), kommer att vara ett allvarligt hot mot andra dominerande politiker på spelplanen, säger en analytiker. ACT, som leds av förra Chademaledaren Sitto Kabwe kommer att vara en kraft att räkna med i nästa allmänna val att döma av hur partiet tagits emot. Mot bakgrund av debatten kring deras ideologi och deras förmåga att attrahera folk behöver de gamla partierna se över sina strategier, säger man. Kommentatorerna tror att partiet

kommer att dra till sig flera parlamentsledamöter eftersom man positionerat sig som en reservutgång för politiker som inte blir nominerade av CCM eller oppositionsblocket Ukawa. Det senare är en koalition av Chadema, CUF, NCCR-Mageuzi och National League for Democracy (NLD). 20/4 Citizen

CCM grundare utesluten

Regeringspartiet CCM har uteslutit en av veteranerna och grundarna av partiet, Nassoro Moyo, anklagad för avsiktlig illojalitet och oetiskt uppträdande. Den 81-årige Moyo med medlemskort nummer 7 och arkitekten bakom revolutionen och unionen mellan Zanzibar och Tanganyika ska offentligen ha svartmålat partiet. Han ska ha fällt anmärkningar som skadar partiet vid ett öppet möte arrangerat av CUF. 20/4 Daily News

Omval för Burundis president?

East Africa Law Society (EALS) i Arusha, det regionala advokatsamfundet, har skrivit till Burundis president Nkurunziza och uppmanat honom att respektera landets konstitution och avstå från att kandidera till en tredje period. Han har redan varit president i maximala två femårsperioder. 20/4 Daily News

Hamnprojektet i Dar klart 2020

Dar es Salaams hamn kommer år 2020 att vara en av de mest moderna och effektiva när utbyggnadsprojektet är klart. Det berättade hamndirektören när startskottet gick för satsningen. Den beräknas kosta \$596 miljoner och finansieras av Världsbanken och Storbritannien. Kapaciteten ska öka från nuvarande 14 miljoner ton till 22 miljoner och liggetiden minska till fem dagar. Projektet omfattar en containerterminal, tillfartsvägar till port 3, 5 och 8 och muddring av inloppet. 21/4 Daily News

Tanzanier flyr Jemen

Förra veckan anlände 25 tanzanier till Dar es Salaam på flykt från Jemen. Nu har en andra grupp om 14 anlänt. En återstående grupp om 50 väntas anlända när som helst när formaliteterna är klara, meddelar utrikesministeriet. 22/4 Daily News

CCM grundare Nassoro Moyo utesluten - också ett hot mot etablissemangen?

Unionen med Zanzibar 51 år

Unionsminister Suluhu berättade igår i Dar es Salaam att Unionen hittills varat i 51 år och bidragit till fred och säkerhet. Hon sa vidare att om den nya konstitutionen antas kommer 98% av tvistefrågorna att vara lösta. Hon sa vidare att man lyckats minska listan av frågor som avgörs på unionsnivå från 22 till 16. Hon försäkrade att regeringen kommer att lösa återstående problem rörande skatteinkomster och finansiella frågor samt registrering av motorfordon. Frågor som lösts är t.ex. införande av en lag om mänskliga rättigheter på Zanzibar, handelssjöfarten inom unionen, Zanzibars deltagande i EAC, fiske i Zanzibars ekonomiska zon, Zanzibars möjlighet att ta upp lån och arbetsmarknadsfrågor. 24/4 Daily News

Malariainfektion ned

"Investera i framtiden, besegra malaria" är Tanzanias slogan under World Malaria Day idag och då med den goda nyheten att man lyckats minska förekomsten med 50 procent de senaste sju åren. Hälsoministeriet berättar om stora framsteg i kampen och att malariaförekomsten nu är nere 9,5 procent. Statssekreteraren är emellertid snabb med att peka på de fortsatta utmaningar som finns. Ministeriet måste öka sina ansträngningar och anvisa mer resurser för att säkra framgångarna. Resultaten från försöken i Phase III Malaria Vaccine RTS gör att förslag förs fram om allmänna hälsoförmåner i de endemiska regionerna i Afrika söder om Sahara. Vaccinationsresultaten pekar på att skydd uppnås för små barn under minst tre år efter den första vaccinationen. 25/4 Daily News

Korridorsnack för presidenterna Museveni (Uganda), Kabila (Kongo), Kagame (Ruanda), Kikwete och Nkurunziza (Burundi)

Zulu ledaren King Goodwill Zwelithini som lär ha startat de främlingsfientliga kravallerna i Sydafrika

Xenofobi kommenteras

Den flod av mord och utdrivning av utlänningar som har drabbat Afrikas näst största ekonomi Sydafrika de senaste veckorna är skamlig och en tillbakagång för att säga det minsta. I Durban har utbrottet lämnat efter sig 5 döda och 5 000 utlänningar och asylsökande på flykt. I de flesta fall har män drabbats, men också några familjer. Män har skilts från sin fru och sina barn. Kvinnor och barn har också som vanligt i sådana här fall utsatts för våld, våldtäkt, hunger, kalla nätter, tårar, smärta, psykisk tortyr och osäkerhet – allt det som hör till flyktingläger. Våldet började förra månaden med ett tal av Zulukungen Zwelithini i vilket han beskyllde utlänningar för Sydafrikas höga kriminalitet. Nu är Sydafrika inte det endalandet med främlingsfientlighet. Svarta i Marocko, Egypten och Libyen diskrimineras ständigt och Kenya är på väg att köra alla Somalier i Daadab lägret tillbaka över gränsen. 6/4 Daily News

Temperaturhöjning minskar kaffeskörd

En studie vid universitetet i Witwatersrand, har slagit fast att högre nattetemperatur är huvudorsaken till Tanzanias minskade skördar av Arabicakaffe. Kaffet är landets största exportgröda. Odlingen ger i genomsnitt 50 000 ton och en inkomst på \$100 miljoner om året. Ungefär 70 procent är Arabica. 27/4 Reuters

Kinesiska investeringar över 4 md US\$

Kinas ambassadör sade i ett tal nyligen att det ekonomiska samarbetet mellan Kina och Tanzania har nått oöverträffade nivåer. Bland annat har kinesiska investeringar i landet passerat \$4 miljarderstrecket. Fler än 500 kinesiska företag har investerat i Tanzania och 150 000 jobb har skapats. Ytterligare 300 000 är iblandade i de båda ländernas handel. Vid tillfället delade ambassadören ut medaljer till framstående anställda i kinesiska företag i Tanzania. 37 tanzanier och 28 kineser blev hedrade. Vice arbetsmarknadsminister Mahanga var närvarande vid ceremonin. 27/4 Daily News

sid 14 - Habari 2/2015

Tanzanier flyr våld i Sydafrika

För en vecka sedan flögs en första grupp på 26 tanzanier hem från Sydafrika på flykt från trakasserier. Nu är en andra grupp om 20 personer på gång. Enligt utrikesdepartementets talesperson avslutar man för närvarande nödvändig administration för klartecken innan de kan flygas hem. Främlingsfientliga trakasserier startade sista mars. Åtta personer mördades och många skadades. Egendom plundrades eller brändes ner. 28/4 Daily News

Statistik: Brottslighet ökar

Enligt forskning av Twaweza stiger brottsligheten i landet. Tre av tio har blivit bestulna under förra året. Nu har hälften av alla tanzanier blivit av med något genom stöld. Nästan 84 procent befår att de kommer utsättas för gängvåld i likhet med vad som skedde på Panya Road: Ett gäng unga kriminella härjade vilt bland invånarna, varvid sociala medier blåste upp paniken bortom alla proportioner. Två medborgare av tio rapporterade att de bevittnade våld under lokalvalen i december 2014. Twawezas undersökning bygger på data från 1 401 svarande på fastlandet under februari och mars i år. Men trots detta rapporterar 8 av 10 att man sällan eller aldrig känner osäkerhet i sin egen omgivning. 29/4 Daily News

Två nya patrullbåtar

President Kikwete har formellt överlämnat två nya patrullbåtar till försvaret vid Kigamboni Command's Base. Han sa då att regeringen kommer att fortsätta stärka försvarsmaktens kapacitet och särskilt flottans för att säkra att de kan utföra sitt uppdrag effektivt. Behovet har ökat med en ökning av olaga fiske, piratdåd och annan marin brottslighet. 29/4 Daily News

SADC ledare fördömer SA xenofobi

Statsöverhuvudena i Southern African Development Community (SADC) var igår samlade i Harare och fördömde då attackerna på afrikanska migranter i Durban och Johannesburg nyligen. Zimbabwe, Moçambique, Malawi, Zambia and Tanzania har tvingats evakuera medborgare. Inga av de åtta mördade i oroligheterna var tanzanier. 30/4 Daily News

2015/2016: Minskat biståndsberoende

Finansminister Salum har offentliggjort beräkningarna för skatteinkomsterna och utgifterna budgetåret 2015/2016 då regeringen försöker minska biståndsberoendet från 14,8 till 8,4 procent. Regeringen räknar med att ta emot 1 888 bn/- som bistånd nästa år, vilket kan jämföras med årets 2 941 bn/-. För att närma sig målet för biståndsberoende kommer regeringen att stärka de inhemska inkomsterna till 15,7 procent av bruttonationalprodukten och sträva mot en tillväxt på 7,2 procent. 30/4 Daily News

Shillingens värde faller

Bank of Tanzania (BoT) var den här veckan åter tvungen att ingripa med stödköp mot en starkt fallande shilling. Kursen nådde den hittills lägsta nivån med 2 000/- per dollar. Shillingen stabiliserades, men som experterna framhöll ger stödköp bara temporär lättnad. Valutan måste stödjas med lokal produktion och konsumtion av inhemska varor i stället för import. Om lokala bönder ökar kvalitet och kvantitet på varorna, fabriker ökar sina volymer och serviceyrkena säljer bättre så kommer shillingen att stärkas. 30/4 Daily News

Nedan: Även Ruandas president Kagame lär fundera på att låta sig återväljas.

Växande rikedomar – nya konflikter

Sedan början av 80-talet har Erika Bjerström vistats i många länder i Afrika som journalist och TV-korrespondent. Hennes väldokumenterade och aktuella bok *Det nya Afrika* ger en mycket mer optimistisk bild av Afrika än vad vi är vana vid från media som oftast rapporterar om krig, hungersnöd, diktaturer, korruption, sjukdomar och fattigdom. Erika visar på den snabba ekonomiska utvecklingen, mobiltelefonins otroliga genomslag, allt flera demokratier, en framväxande medelklass och ungdomar medvetna om omvärlden.

Kapitlet nedan om utvecklingen på Zanzibar hör till undantagen. Den tidigare fredliga samexistensen mellan muslimer och kristna har satts på hårda prov under de senaste årens muslimska radikaliserings som skickligt utnyttjat ungdomsarbetslöshet och ett latent missnöje med unionen.

Mer om boken finns i Habari nr 3 och 4, 2014.

Kommer det att följa en afrikansk vår på den Arabiska? Inte mycket tyder på det, även om det finns en gemensam nämnare mellan länderna i norra Afrika och länderna söder om Sahara. I flera länder finns en stor och rastlös ungdomsgeneration som anser att äldre, diktatoriska män står i vägen för dem. Tack vare globaliseringen är dessa unga uppkopplade via Facebook och de inser vilka materiella möjligheter som de går miste om. Lägg därtill de nationellt växande inkomsterna, som inte fördelas rättvist bland invånarna.

Men mycket skiljer nord från syd, och den viktigaste skillnaden är att samhällena i Egypten och Tunisien är långt mer homogena än vad majoriteten av de afrikanska länderna är. Nigeria rymmer till exempel hundrasjuttio språkgrupper och i landet finns ännu så länge ingen större samlad rörelse som förmår utmana makten. Men med de växande rikedomarna ökar också risken för sociala spänningar och uppror. Om det någonsin kommer att uppstå en afrikansk vår så kommer den att drivas av en längtan efter välfärd – och här har media ett stort ansvar.

Vid ett gatustånd i Zambias huvudstad Lusaka sitter Loveness Malinga och säljer svamp. Hon gör det för att kunna köpa skoluniformer till sina barn och för att försörja sin familj. Men bara några kvarter bort shoppar medelklassen i nybyggda shoppinggallerior – på kort tid har elva nya gallerior byggts i staden. Ett och samma land rymmer helt skilda verkligheter; medan lantbrukaren lever som på artonhundratalet i lerhyddor utan el eller sjukvård – kör huvudstadens medelklass runt i dyra bilar och kan köpa precis vad de vill. Nya siffror visar att 60 procent av den zambiska befolkningen lever i fattigdom, det är ungefär samma siffror som gavs 1996.

Jag träffar statsvetaren Saviour Mwanbwa som i Lusaka driver tankesmedjan Center for Trade and Development och som just skrivit en debattartikel i en av landets morgontidningar där han varnat för vad som i framtiden kan hända. Han bär hornbågsgade glasögon och ser påfallande ung och allvarlig ut.

– De enorma inkomstskillnaderna leder till stora spänningar, det finns ett växande missnöje när det plötsligt verkar som att en del människor har råd att unna sig vad de vill, medan andra stannar kvar i total fattigdom, säger han.

Den unge statsvetaren tillhör en växande afrikansk rörelse som kritiserar de utländska företag som deltar i tillväxtboomen, men som inte betalar skatt på sina vinster – pengar som skulle kunna bidra till landets utveckling. Han påpekar att Afrika för-

lorar mer i skatteflykt än vad kontinenten erhåller i bistånd. Och både fattiga som rika invånare lägger en stor del av skulden på de egna regeringarna, som inte tycks vara intresserade av sprida välförhållanden.

Kända hotbilder och larm från den afrikanska kontinenten har som jag tidigare sagt varit överrapporterade i media, samtidigt finns det andra hotbilder som inte uppmärksammas i tillräckligt stor omfattning. Arbetslöshet, kapital- och skatteflykt, klimatförändringar och islamisering är alla brännande aktuella frågor, och hur de hoten hanteras av afrikanska ledare och av världssamfundet, kommer att avgöra den framtida utvecklingen.

Likt ett kalejdoskop förändras ständigt de islamistiska nätverken. Rörelsen al Qaeda är försvagad efter att deras ledare Osama bin Ladin dödade av USA, men nätverk som al Shabaab och Boko Haram vinner nu anhängare i Afrika söder om Sahara. Det sker i gränsområdena till Saharaöknen i länder med svaga statsbildningar som Mali, Mauretanien, Burkina Faso, Niger och Zanzibar. I Somalia har grupperna förlorat terräng, tack vare gemensamma insatser från EU, FN och styrkor från afrikanska unionen, däribland Kenya och Uganda, som tvingat al Shabaab att dra sig tillbaka från tidigare säkra fästerna. Istället har de begett sig till Yemen och till Kenya, där de utgör nya säkerhetsrisker.

I en intervju i tidningen Financial Times säger Matt Bryden, chef för tankesmedjan Sahan Research i Somalia, att jihadrörelserna sprider sig i Afrika likt en ”opportunistisk infektion, som växer bäst i länder där regeringarna är som svagast”. Bryden varnar för att rörelserna Boko Haram och al Shabaab är på väg att ingå närmare samarbete med varandra och etablera sig ända från Afrikas östkust och över till den västra. Bland annat har man hittat övergivna nigerianska pass i al Shabaabfästerna i Somalia.

En av de platser där striden står mellan militanta islamister och andra mer moderata rörelser är Zanzibar. Det är en ögrupp i Stilla Havet, men också den plats där de afrikanska, arabiska och indiska kulturen möts. Färjan lägger till i hamnen i den största staden Stone Town. Under ett stort, skuggande träd sitter guider och väntar. Hit kommer hundrasjuttio tusen turister om året för att simma med delfiner eller bara sola på de kritvita sandstränderna. Husen i Stone Town är målade i vittrade ockragula, rosa och gröna nyanser. Den gamla staden rymmer både smala, mörka och fantasieggande gränder som doftar av kryddnejlika, kanel, muskot och allsköns kryddor som säljs på mark- ►

► naderna. Men bara några kvarter bort sträcker sig långa rader med bebodda men fallfärdiga höghus i grå betong som byggdes under 1970-talets Sovjet-era.

Ute på landsbygden lever en tredjedel av Zanzibars befolkning sina liv i förfärande fattigdom. Det är långt bort från de coola barerna i hamnen eller lyxresorterna på Zanzibars norra del. Arbetslösheten bland de unga under trettio år beräknas här ligga på cirka 80 procent. Och allt ont skylls på fastlandet – på Tanzania. Trots att Zanzibars lokala parlament slutit en överenskommelse med Tanzania om en autonom styrelseform där en koalition av öns största partier styr, så jäser missnöjet. Och i det maktvakuum som uppstått rekryterar militanta islamister allt fler invånare. Islamisternas krav är självständighet från Tanzania och därefter vill de inrätta en muslimsk stat där shariaglagarna råder och Koranens bud efterlevs. Det här är en intolerant form av islam som kallas Wahhabism, en fundamentalistisk inriktning som bland annat inspirerar al Qaeda, men som också vinner allt fler anhängare på ön, två katolska präster har dödats i terrorattacker på bara några år, det senaste attentatet skedde i februari 2013.

Med hjälp av pengar från Saudiarabien och Dubai byggs en rad muslimska institutioner som Wahhabi madrassas – nybyggda koranskolor. Dessa skolor lockar över föräldrar och barn från Zanzibars slitna gamla sufiska koranskolor, som står för en mer moderat tolkning av Koranen. Det är svårt att bland palmträden och de vackra gamla husen, mitt i en slösande sol, förstå hur den paradisiska ön blivit ett religiöst slagfält, där de allra yngsta barnen är måltavlor. Vi söker upp representanter för den striktare tolkningen av islam.

Utanför Stone Town firms Al Noor, en arabisk biståndsorganisation som driver en radiostation och hjälper de allra fattigaste, och från en högtalare sjunger en manande, mässande röst – det är en islamisk radiostation som sänder tjugofyra timmar om dygnet. Chefen för stationen, Mohamed Suleiman Ali, bjuder oss hem till sig. Vi svänger in på en gård bakom höga murar där han bor i en enorm, nybyggd villa med massiv trädörr. Mannen pekar på dörrens alla mässingsknoppar och säger att de ska hindra elefanter från att trampa ner dörren. Men det är länge sedan det fanns några elefanter på ön.

Inne i huset tar hans hustru emot iklädd burka, en springbrunn porlar i vardagsrummet och vi tar plats på pösiga kuddar. Det är som att kliva in i Tusen och en natt: guld, speglar, glänsande marmorgolv. Mohamed berättar att han en gång i tiden, innan han blev en troende man, hade västerländsk livsstil, han åkte till Europa, gick på disco och hade en svensk flickvän. Kanske är det därför han bjudit hem mig, kan det vara anledningen till att han är så angelägen att förklara nyttan med alla nya koranskolor som växer fram på ön?

– Vi behöver försvara våra värderingar. Turisterna klär sig osedligt, de respekterar inte våra klädkoder, kvinnliga turister borde täcka huvudet och ha kjolar som slutar nedanför knät.

– Jag uppskattar mycket hur du har klätt dig, säger han och nickar mot mig. Jag är klädd i svart fotsid klänning och har sjal på huvudet, men jag känner mig starkt kluven mellan mitt ansvar att som journalist respektera lokala traditioner, och att få beröm från en person vars värderingar befinner så fjärran mina egna.

Mohamed Suleiman Ali förnekar att hans biståndsorganisation och radiostation skulle ha kopplingar till öns extremaste grupp, Uamsho, som kräver ett fritt Zanzibar, samtidigt har lokalpolitiker vi träffat på ön berättat att imamer från Uamsho fått talartid på hans radiostation.

I en nybyggd koranskola på öns södra del har barnen precis tagit plats på det släta stengolvet. Utanför står deras skor i långa, ordentliga rader. Skolan är helt nybyggd, den luktar till och med fortfarande blöt cement. Barnens lärarinna är klädd i svart med bara en springa för ögonen. Pojkarna får sitta längs fram, flickorna i bak. Alla är prydligt klädda, flickorna i mörkblå kjolar, vita blusar och vit huvudduk, och pojkarna i vita skjortor och blå kortbyxor. De yngsta barnen är fem år, de äldsta fjorton år. I ett hörn står små matlådor prydligt staplade.

Så börjar de mäsas ur Koranen. Det pågår i en halvtimme. Undervisningen går ut på att lära sig Koranen utantill. Barnen går i vanlig skola på halvtid och resten av tiden tillbringar de här. Plötsligt vänder sig en ung flicka, hon kan vara elva år, rakt mot mig och börjar citera Koranen – för mig. Flickan mässar med hög och klar röst medan hon ser mig i ögonen, hon ser så stolt ut. Är det här en bild av det nya Afrika? Där en populär turistdestination som Zanzibar, som till följd av västerländska influenser fått religiös extremism att flytta fram sina positioner, och där slaget står om en elvaårings hjärna och själ? Det enda jag kommer på mig själv med att önska henne är att hon som skolbarnen jag träffade i Rwanda, skulle få möjlighet gå i en skola där undervisningen sker med hjälp av IT; att hela världen öppnades för hennes frimodiga blick.

Men flickan går stilla bort och sätter sig längst bak i klassrummet. Mässandet fortsätter. Och jag gör som jag brukar när det plötsligt blir kännat övermäktigt. När en av vår tids stora utmaningar, i ett mikrokosmos, tar gestalt i en människa, blir det hela plötsligt så obarmhärtigt tydligt att jag gråter, av vanmakt och ilska.

Då USA:s ambassad i Dar es Salaam 1998 utsattes för terrorattentat, visade det sig att två män från Zanzibar låg bakom dådet. USA har sedan dess identifierat Zanzibar som ett islamistisk militant centrum i Östafrika. För att motverka Wahhabiskolornas ökade inflytande på ön, stödjer USA via biståndsorganisationer de sufiska koranskolorna med andra läromedel och skolmaterial. På så sätt blir Zanzibars barn en bricka i det storpolitiska lågintensiva krig som nu pågår mellan västmakterna och de islamistiska fundamentalisterna. Om också dessa barn växer upp för att möta samma massiva arbetslöshet som råder just nu, kommer de vara lätta att rekrytera till nästa jihad.

Vad som ska hända i framtiden är till stor del kopplat till ungdomsgenerationerna. En undersökning som Världsbanken låt

göra 2011 visar att 40 procent av de som gått med i rebellrörelser uppger att det som driver dem är arbetslösheten och känslan att inte ha någon uppgift i livet. Arbetslösheten bland unga blir på så sätt en tickande bomb; idag är tvåhundra miljoner afrikaner mellan femton och tjugofyra år gamla. Afrikas befolkning kommer enligt FN att fördubblas till år 2050, och då kommer var femte person på jordklotet att vara afrikan. Vad sker då med de unga, som har låg eller ingen utbildning alls, men som hyser allt större förväntningar på materiell välfärd? Vad kommer att utmärka dem? Även om ungdomarna har låg utbildning talar

de kanske flera språk? Är de flexibla och beredda att flytta? Frågorna är många.

Unga utgör idag 60 procent av de som är arbetslösa. Kvinnor drabbas hårdare än män, för även om kvinnor har jämförbara kunskaper och erfarenheter så har de svårare att få anställning. Detta är något som medför enorma möjligheter, men också enorma risker, om man inte lyckas hantera sysselsättningsfrågorna. Både OECD och African Development Bank har identifierat **uppgiften att skapa jobb åt Afrikas alla unga** som en av de största utmaningarna framöver. En rapport från Brookingsinstitutet i Washington visar att 70 procent av alla unga i Kongo-Kingshasa, Kongo-Brazzaville, Etiopien, Malawi, Ghana, Mali, Rwanda, Senegal och Uganda är antingen egenföretagare eller jobbar inom familjens jordbruk eller affärsrörelse. Det gör att unga enligt statistiken är fattigare än den genomsnittlige afrikanen och att varken deras utbildning eller talang tas tillvara. Och den sudanesiske miljonären Mo Ibrahim

stiftelse har i sin stora studie "Young Africans and the Employment Challenge", förslag på hur man ska möta de växande kullarna med lågutbildade afrikanska ungdomar. Förslagen var entydiga: Fattigdomens utvägar går inte nödvändigtvis via arbetsmarknaden, utan via jordbruket – framtiden ligger inom jordbruket.

Men att arbeta inom jordbruket är inte särskilt eftertraktat eftersom det är förknippat med generationers slit. Därför anser Mo Ibrahim Foundation att det krävs upplysningskampanjer om vilka slags nya arbetstillfällen som kommer att erbjudas inom det moderna, industrialiserade afrikanska jordbruket; transport, förpackning, förvaring, växtförädling – **det finns många nya jobb.**

Lika viktig är att industrialiseringen sätter fart, där förädling av råvaror bidrar till jobb och högre inkomster. Det kinesiska skobolaget Huajian Group satsning på att etablera sig i Addis Ababa, där man som sagt räknar med att skapa tvåhundra tusen

jobb, en sådan jättesatsning är bara möjlig i ett land med stora ungdomskullar. AU har utropat årtionden mellan 2008–2018 till **"de ungas decennium"** och flera länder, däribland Ghana och Nigeria, hörsammar nu unionens uppmaning och skapar särskilda jobbprogram som ska hjälpa unga att komma ut på arbetsmarknaden. **Men precis som i Sverige finns inga "quick-fixes"** som kan råda bot på ungdomsarbetslösheten.

Afrikanska ledare måste se till att diversifiera de ekonomiska investeringar länderna lyckas locka till sig – gruv- och mineralnäringen skapar förhållandevis få jobb, medan den amerikanska kedjan Walmarts etablering på den afrikanska marknaden beskrivs som ett idealiskt exempel då kedjans butiksetableringar förväntas skapa tusentals jobbtillfällen lämpade för unga.

Men ännu så länge ligger Kina och Indien långt före. Det är svårt att mäta hur den globala jakten på arbete går till, men enligt IMF har andelen löneanställningar i Asien ökat kraftigt. Det beror på att egenanställda småjordbrukare lämnat fälten för fabriker. Kinas femårsplan att bygga fabriker i afrikanska länder och starta lärlingsutbildningar, kan innebära nya arbetstillfällen och göra Afrika till nästa globala verkstad.

I den nya tiden pågår också en kamp om identitet. I länder där människor i avlägsna byar lever som på trettonhundratalet och urbana befolkningen lever på samma sätt som folk gör i New York eller Bombay, uppstår kulturell växtvärk.

Att forma nationella identiteter är därför både en utmaning och en chans för afrikanska politiker i länder med snabb tillväxt att få människor att känna stolthet över att vara från Nigeria, Liberia och Ghana. Om unga män inte känner sig behövda i det framväxande Afrika och inte ser någon chans till att bli delaktiga i välbästandet, blir det lättare för dem att attraheras av grupper med en extremistisk politisk agenda.

Precis som det i Europa och USA nu forskas kring vad som utmärker nya generationer, som 90-talisterna, pågår också liknande forskning på den afrikanska kontinenten. Det är naturligtvis svårt att uttala sig om några generella afrikanska karaktärstrag, men statsvetarna tecknar bilden av en generation med en utpräglad känsla för rättvisa. Den unga generationen kräver respekt och ärlighet. Dessa ungdomar har stor självkänsla och är individualister, de är inte några historiens fångar och bryr sig inte om vad som tidigare skett.

Och här finns förstås en grogrund för sociala spänningar som kan hota den afrikanska framgångssagan: de som fattar de politiska besluten och stiftar alla lagar är ännu idag den äldre generationen. Som ett exempel på det var det just Senegals höga ungdomsarbetslöshet som blev den tändande gnistan då president Abdoulaye Wade avsattes år 2012. Ungdomsarbetslösheten i Senegal låg på minst 15 procent. Den politiska oppositionen valde att driva frågan om rätten till arbete som en av sina huvudfrågor och förmådde därmed engagera de unga väljarna – och dessa gick i sin tur och röstade för att driva fram förändringar i regeringens politik. Lärdomen av valkampanjen är att ungdomsarbetslösheten är en explosiv politisk fråga som både kan framdriva förändringar och orsaka våld. Men i Senegal blev **konflikten kortvarig; presidenten erkände sig besegrad och avgick snart.**

Det nya Afrika, Erika Bjerström,

Weyler förlag, Stockholm 2013

En upplaga på engelska väntas under 2015 i Sydafrika

Foto: Jens Marklund

Habari 2/2015—sid 17

Misali Island – ön med många namn

Bland de många öarna på Pembas västra sida ligger den obebodda och hemlighetsfulla ön Misali lite ensam. Här finns tre grottor som används för ceremonier och offer. På ön lär den ökände sjörövaren kapten Kidd ha gömt en skatt. Numera är ön och de kringliggande reven ett naturreservat med naturstigar och framförallt erbjuds utomordentligt bra dykning och snorkling.

Svetans före ordförande Fredrik Gladh har i sin blogg skrivit om ett besök på Misali:

När vi passerar den sista av öarna i skärgården öppnar sig havet framför oss. Som en skugga bryter ön Misali horisonten. Vår *mashua* som vi åker med vaggas sig framåt. Utombordaren puttrar och seglet får vila på den nerfällda bommen.

Molnen försöker dölja solen, men förlorar kampen. Solen lyser obönhörligen genom de tunna skikten och bländar i sanden. En rad med snäckor har lämnats kvar vid högvattnets kant. Vattnet ligger stilla innanför revet. Under mig sträcker sig det som sägs vara östafrikas största korallrev. Korallerna ligger stilla långt där nere. Jag hostar och sprutar ut vattnet som kommit ner i snorkeln när jag dök ner under ytan. Oerfaren eller erfaren så är snorkling ett måste på Misali. Cyklopmasken är fönstret till ett eget akvarium. I slutet av revet öppnar sig havets mörker och sväljer fiskar och koraller i ett 60 meters stup. Jag förblir omedveten om vad som finns därnere. Det får bli en hemlighet för dykarna.

Ön Misali tillåter inga svordomar och man ska inte åka dit ilsken. Enligt folklitron på Pemba måste man respektera stillheten för att inte få ondska över sig. En dag kom profeten Hadhara till Misali. Han

kunde inte få tag på en bönematta där, så han sade att ön, som riktar sig mot Mekka, skulle vara hans egen bönematta. Sedan dess är ön helig. Idag spelar religionen en viktig roll för att Misali ska kunna bevaras. Heligheten mobiliserar de människor som lever på fisket kring ön och skyddar platsen från hoten av dynamitfiske och turistexploatering. Fortfarande används platsen för fiske och böner samt numera också för ekoturism. Folket i fiskebyarna är delaktiga i hur ön ska bevaras och några av de tidigare fiskarna vaktar ön från okontrollerad exploatering.

Misali Island Marine Conservation Area, MIMCA

Genom ett framgångsrikt samarbete mellan myndigheter och lokalbefolkningen har dynamitfiske upphört och nu fiskas i begränsad omfattning med nät med maskor som inte fångar yngel och småfisk. Fiskarna blir kompenserade med pengar från ekoturism på ön och omkringliggande korallrev. Korallreven är välkända i dykarkretsar som mycket fina och vattnet är kristallklart.

Hotet om ett hotellbygge på ön har avväjts.

Ön på ca 2 km² ingår numera i ett marinreservat på 22 km² förvaltat av *The Misali Island Conservation Association* (MICA) med medlemmar huvudsakligen från de fiskebyar som traditionellt använt ön och dess fiskevatten. Man har ett rullande schema för tjänstgöring på ön som vakter och guider.

Här finns bl.a. sällsynta flygande rävar, nattliga kokosmötskrabbor och kläckningsplatser för två arter av havssköldpaddor och märkligt nog också apor, en undergrupp av grön markatta.

De låga träden sväljer ljuset. Fåglarna hoppar mellan grenarna, men Pembas egen fladdermus syns inte till då det ännu inte finns några frukter på träden. Strandens friskhet har bytts ut mot en hög fuktighet. Det är en regnskog i miniatyr. I en glänta ligger en grotta. Botten är fylld av vatten som kommit in genom kanaler till havet. I ett hörn finns en skreva fylld av snäckskal. Det är en offerplats. Snart kommer det att ske ett offer här. En höna. Hönan, som oberörd går och strövar i gräset längst upp på stranden, har tagits hit för att offras till andarna så att fiskarna kan få god fiskelycka.

Andra kommer till den heliga ön Misali endast för att ge ett offer till de andar som de tror kan bota sjuka.

Kapten Kidd

Kapten Kidd egentligen William Kidd, född i Greenock, Skottland, omkring 1645, död 23 maj 1701 i London, England, var en skotsk skeppsredare, kapare och pirat.

Kidd hade blivit rik som redare och ägde en stor del av Manhattan. År 1695 försågs han med brittiskt kaparbreve och fick i uppgift att bekämpa pirater i Röda havet och Indiska oceanen. När han som kapare i september 1696 sändes ut från New York fick han slagskeppet *Adventure Galley* utrustat med 34 kanoner, för att gripa Long Ben Avery, känd som "Ärkepiraten" stationerad på Madagaskar.

Framgångarna som kapare uteblev dock och Kidd blev snart själv pirat, och dömdes efter en parodisk rättegång till döden. Han avrättades genom hängning i Newgatefängelset i London 1701.

Kapten Kidd är den pirat som nämns flitigast i historier om nedgrävda skatter. Enligt legenderna ska han ha grävt ned skatter i Västindien, USA, Kanada, Kina och på Misali Island.

► Captain Kidd's Island

Shel Arensen är missionärsson född i Tanzania och uppvuxen i Kenya där han driver ett förlag, tidskriften *Old Africa* och skriver böcker, bl.a. en serie ungdomsböcker "The Rugendo Rhinos series". Böckerna handlar om fem pojkar som kallar sig Rugendo Rhinos, på en missionsstation i Kenyas centrala högland.

Far till berättaren Dean, är redaktör, Jonas far är läkare, Kamaus far snickare och arbetar tillsammans med Daves far som är byggare. Mato är afroamerikan vars far är rektor på missionens bibelskola.

I Arensens sjunde bok, *Captain Kidd's Island*, som gick som följetong i dagstidningen Daily Nation förra vintern och förväntas komma ut som tryckt bok i år, får vi följa Rugendogänget på en semesterresa med sina föräldrar.

Först några dagar i Tiwi på Kenyas sydkust och sedan med båt till Pemba och Misali Island där man hittade ett gammalt mynt som tände hoppet om att hitta en skatt.

En dag såg de några mystiska män plötsligt försvinna. Det visade sig vara

Foto: Jens Marklund

hade tidigare besökt Zanzibar och det tros att han under sexmånadersvistelsen på ön Saint Marie, på Madagaskars östkust gömde en stor skatt på Misali för att undanhålla den för sina understödjare. Piratkaptenen James Kelly följde med Kidd och antas också efter 20 års sjöröveri varit mycket rik och ha anledning att inte ta med sig allt till New York där de riskerade bli arresterade och förlora sina förmögenheter. De seglade via Västindien och landsteg på ön *Gardiner's island* nära New York innan de anlände till New York och mycket riktigt blev arresterade. Kidd hade då juveler och mynt till ett värde av 14 000 £ men under rättegången i London år 1701 erbjöd han sig betala 100 000 £ i utbyte för sitt liv.

Under återfärden från Pemba med en *dhow* till Tanga fick pojkarna vara med om att sätta fast en smugglare av kryddnejlikor. De måste säljas till staten till låga priser så det var mycket lönsamt att smuggla ut dem och sälja i Kenya istället.

Innan de lämnade Tiwi, där mödrarna och några systrar stannat kvar fick Rugendogänget vara med om ett äventyr med moderna pirater och ett grundstött skepp på revet ut-

anför kusten.

Den lilla boken är full av äventyr och upplysande berättelser. Den påminner lite om 50-talets ungdomsböcker av Enid Blyton.

Libertalia och Karl XII

Under 1600- och 1700-talen var Madagaskar ett okänt tillhåll för sjörövere. De upprättade en egen självstyrd fristat *Libertalia*, med som mest uppemot 2 000 sjörövere. Man hade ett frihetligt styre med ömsesidig hjälp. Man organiserade sig i grupper om tio pirater vardera och från varje grupp valdes en delegat att utse gemensamma regler för samhället *Libertalia*. De delade upp allt byte och all boskap lika mellan sig. De som var gamla och sjuka kom dit för att dö. Om någon brukade en jordlott, var denna mark hans

Den klassiska piratflaggan Jolly Roger. I Ålands sjöfartsmuseum finns såvitt känt en av två äkta sjörövarflaggor bevarade. Den kommer från Medelhavet och har daterats till omkring 1800. Den kom till museet på 30-talet under oklara omständigheter.

land. Många byggnader av god kvalitet uppfördes och alla hjälptes åt att bygga ett stadshus.

Såvitt känt finns inga tidiga svenska kontakter med östra Afrika i motsats till södra Afrika där Linnes lärjungar forskade. Ostindiefarama undvek trakterna och passerade långt ut i Indiska oceanen öster om Madagaskar.

I början av 1700-talet blev de stora sjöfartsnationernas bekämpande av sjöröveriet allt mer effektivt. I maj 1714 erbjöd sig drygt 1 400 sjörövere på Madagaskar, mot ersättning att ställa en flotta bestående av 25 skepp till Sveriges förfogande. Vid nyåret 1717 började de svenska myndigheterna under baron von Görtz förhandla med piraternas ledare William Walton, och på sommaren 1718 var det mycket nära att man kommit överens om ett avtal men förhandlingarna avbröts vid Karl XII:s död. I ytterligare ett decennium umgicks svenskarna med planer på att kolonisera Madagaskar som bas för handel med Ostasien, och inte förrän 1728 skrinlades planerna slutgiltigt.

Lars Asker

Foto: Misali Island,

Jojona, Wikimedia Commons

några besökare från Pemba som offrade till andar i en svårupptäckt grotta.

De bodde på Wetes bästa guest-house, Sharuks, samtidigt med en grupp amerikanska studenter på studieresa. Där fick de vara med om en föreläsning om kapten Kidd. Läraren berättade att kaperiet gick dåligt, skeppet måste grundligt repareras på Komorema och att kapten Kidd förlorade en tredjedel av sin kaparbesättning i sjukdomar och ersatte dem med sjörövere från Madagaskar som förväntade sig stor del i bytet enligt kutymen i sjörövarstaten *Libertalia*.

Sjöröveriet gick mycket bra. Inför återfärden till New York 1698 med ett av de rövade skeppen, delade han ut en stor del i bytet till sjörövarbesättningen men behöll en stor del för att betala sina understödjare i England. Kapten Kidd

Eco vid Tanganyikasjön

Ständigt nya resebyråer. Den här gången är det företaget Ecospheres som lanserar exklusiva, skräddarsydda resor. Vi erbjuder upplevelser som inte bara är unika, småskaliga och "off beaten track". Dessa destinationer är även hållbara och arbetar med olika projekt för att stötta lokalbefolkningen samt bevara djur och natur, skriver företaget. Under en av resorna under namnet "Africa Outposts" besöker man *Mahale Mountains National Park* i västra Tanzania, där man under tidig morgon vandrar tillsammans med guide för att hitta chimpanserna som lever där. Eftermiddagarna spenderas på den privata och exklusiva lodgen som ligger vackert vid stranden av Tanganyikasjön med möjlighet till sol, bad och segling, fortsätter det.

Budbäraren

I efs-tidningen Budbäraren är det nästan alltid någon eller flera artiklar från Tanzania;

December 2011

Pävi Karlsson kom till Tanzania redan 1981, då till Mafinga i södra Tanzania. Sedan dess har hon och hennes man Peter arbetat på flera ställen. Nu bor de i Ngaramtoni strax nordväst om Arusha där hon arbetar med föräldralösa och aidssjuka barn.

Här har pingströrelsen sedan många år en omfattande verksamhet med skolor, sjukhus, radiostation, tryckeri för punktskrift mm. När Budbärarens reporter är på besök är även paret Karlssons dotter Sara på besök. Hon studerar till läkare och tänker sig att arbeta i Tanzania. Peter är också missionärsbarn och det är inte ovanligt bland svenska missionärer att flera generationer har varit missionärer.

I samma nummer funderar Nora Sandhal om kulturkrokar under rubriken *Sant eller falskt* "Kweli au uwongo".

I Augustinummet har Sofie Siverman intervjuat Nora och Hannes inför att resa

till Tanzania som missionärer med bas i Bulongwa, där de skall ta över en del av Anna Persons mångåriga arbete. Nora skall arbeta med de många små kliniker runt om i distriktet som samordnare. Nora som är sjuksköterska har tidigare både studerat och arbetat i Tanzania. Hannes är socionom och skall arbeta med barns rättigheter.

"Ivory trader"

I julveckan arresterades Feisal Ali Mohammed alias Feisal Shahbal av Interpool i Tanzania och överlämnades till polisen i Kenya. Feisal påträffades med drygt två ton elfenben. Han var efterlyst för illegal elfenbenshandel i Kenya. Feisals advokat gjorde frenetiska försök att få honom frisläppt mot borgen. Åklagaren framhållde "He is a man of many means and a powerhouse who can live in any country without being detected. The right to bail is not absolute". När fallet skulle tas upp i januari sades Feisal vara sjuk och han begärde att få bli flyttad till sjukhus. Så småningom fick han komma till sjukhus och den 18 mars släpptes han mot en borgen på drygt 10 miljoner kronor och deponerat pass. Hans fem medhäktade var redan tidigare frisläppta mot borgen.

Albinodödandet fortsätter

Den 17 februari stormade beväpnade men ett hem i Chatodistriktet och rövade bort en ett och halvt år gammal albinopojke. Modern skadades svårt när hon försvarade sitt barn. Dagen efter hittades pojkens lik med avhuggna lemmar.

Den fyraåriga flickan Pendo som kidnappades den 27 december, har inte återfunnits.

Enligt FN betalas albinolemmar med upp till 600 \$ och hela kroppar med 75 000 \$.

I början av mars fördömde president Kikwete i starka ordalag lemlästandet och dödandet av albinos "as a disgusting and big embarrassment for the nation".

Några dagar senare fick en sexårig albinopojke i Rukwaregionen sin hand avhuggen och hans mor skadades svårt.

Kikwetes uttalande fick det goda med sig att polisen påbörjade en landsomfattande razzia och arresterade 225 olicensierade herbalister och häxdoktorer.

Rapunzel vs. Cancer ger 200 000 kr till cancerforskning

Den 22 januari hölls gala i löshärsföretaget *Rapunzel of Swedens* lokaler på Teg i Umeå. Stiftelsen *Rapunzel vs. Cancer* delade ut 200 000 kr till cancerforskning och rehabilitering. Stiftelsen startades av Ida Backlund, vd och grundare av *Rapunzel of Sweden*, samt Ann-Christine Backlund.

10 % av företagets försäljning av peruker har gått till stiftelsen. Rapunzel har också specialdesignat en hårsnodd som sålts till förmån för samma ändamål. Under året har också Rapunzels vd, Ida Backlund, föreläst. Arvodet från dessa föreläsningar har hon donerat till *Rapunzel vs. Cancer*. Donationer gick till *CancerRehabFonden* och *Barbro Linderholms bröstcancerprojekt* i Tanzania.

–Barbro, min svägerska, är oerhört glad och jag med å hennes vägnar, det här betyder att Barbro kan åka till Tanzania och fortsätta med den bröstcancerforskning som hon påbörjat, sade Johan Linderholm som var på plats för att ta emot donationen.

Slagsmål om turister

Förhandlingar för att lösa bråket om tillträde för turistfordon från Tanzania till flygplatsen i Nairobi och stoppandet av Kenyabaserade turistfordon att användas i Tanzania ledde inte till någon lösning (se Habari 1/2015). I mitten på mars förvärrades konflikten när Tanzania in-

skränkte Kenya airways förbindelser till Tanzania från 42 till 14 i veckan med omedelbar effekt. Tanzania har också vägrat ge tillstånd för lågprisbolaget *Fastjet* att börja trafik mellan länderna hänvisande till att bolaget inte hade tillräckligt tanzanianskt delägarskap.

Det blev mycket besvärligt för resenärer ett svårt avbräck för Kenya airways

som redan tidigare led av de inställda förbindelserna med Västafrika sedan september förra året p.g.a. av rädslan för ebola.

Under installationen av den nye presidenten Hage Geingob i Namibia den 21 mars kom Kikwete och president Uhuru Kenyatta överens om att återgå till läget innan man började tjafsa. Båda länderna är mycket beroende av turistnäringen och sådant här bråk skadar båda och står inte i överensstämmelse med principerna för det Östafrikanska samarbetet deklarerade de.

Under 2014 drog turistsektorn med en million besökare in 2,05 miljarder \$ och drar nu in mera utländsk valuta än guld. Nära en halv miljon personer är anställda inom turistnäringen som står för 17,5 % av BNP.

Företrädare för näringen prisar regeringen för att inte ha genomfört föreslagna höjningar av inträdesavgifter och höjd moms men vill ha förenklingar i beskattningssystemet. Safariföretag betalar nu 23 olika skatter och avgifter.

Exploreans blir Neptune

Den stora östafrikanska hotellkedjan Neptune tar i maj över Exploreans hotell på östra sidan av Ngorongoro, strax innan huvudinfarten från Arusha. *Neptune Ngorongoro Luxury Lodge* är en femstjärnig lodge med inkvartering i 20 fristående timmerhus.

Neptune har åtta anläggningar i Kenya och Tanzania.

Twaweza a five years

The Swedish Embassy's collaboration partner Twaweza celebrated its five year of existence on the 8th of January at an event held at *Karimjee Hall* in Dar es Salaam. At the event, Twaweza also bid farewell to its founding father and inspirer, Rakesh Rajani, an important civil society profile in Tanzania. Mr. Rajani is taking up the position as Director of *Ford Foundation* in the USA. A hearty welcome was also given to the incoming Executive Director, Aidan Eyakuze.

Twaweza means "we can make it happen" in Swahili. The organization works on enabling children to learn, citizens to exercise agency and governments to be more open and responsive in Tanzania, Kenya and Uganda.

Twaweza's flagship programs include Uwezo, Africa's largest annual citizen

assessment to assess children's learning levels across hundreds of thousands of households, and *Sauti za Wananchi*, Africa's first nationally representative mobile phone survey.

Twaweza undertakes public and policy engagement, through media partnerships and global leadership of initiatives such as the Open Government Partnership.

<http://www.twaweza.org/>

THE EAST AFRICAN
WILD LIFE SOCIETY
The voice of conservation in East Africa

Föryngring av EAWLS

Tre fjärdedelar av medlemmarna i *East African Wildlife Society* är över 56 år och endast 5 % yngre än 35 år. I ett försök att rekrytera yngre har man nu infört ett förmånligt ungdomsmedlemskap och lanserat en digital version av SWARA.

SWARA-magazine July-Sept 2014

Tazaramöte

Den 26 februari var Kikwete i Zambia och tillkännagav bl.a. att Tazarajärnvägen mellan de två länderna skall rustas upp och ledningen förstärkas. Tazara har missköts i många år, drabbats av många strejker och gått med förlust.

Svenska stridsbåtar i Dar

Sedan i februari deltar två svenska stridsbåtar 90 i *Operation Atalanta*, den EU-styrka som skyddar hjälpsändningar till Somalia och bekämpar pirater som opererar från Somalia, för närvarande under Holländsk ledning.

Ett sjuttioital svenskar ingår i insatsen, ME04, som även innefattar helikoptrar.

I mitten på mars besökte man Dar es Salaam och fick många säckar med efterlängtat post.

Gas, timmer och hasch

I slutet på mars avslöjades en skatteflyktshärva gällande export av LPG-gas (renad naturgas från de stora fyndigheterna i havet utanför södra Tanzania) till Kenya av *Mihan Gas*.

Varje dag lastas fem tankbilar med 20 ton gas i Dar som följande morgon når gränsen vid Namanga på väg till Nairobi.

Vi gränsen uppges lasten till bara 12,5 ton och på det viset undanhålls stora summor i moms mm.

Även ädelträtimmer smugglas till Kenya. Ren smuggling förekommer men huvudsakligen undanhålls staten skatter och avgifter genom att lastbilarnas last uppges till mindre än verklig last och att lasten undervärderas.

I mars ingick Tanzania och Kenya ett samarbetsavtal om bekämpandet av fusket och illegala avverkningar. Världsnaturfonden har varit bidragande genom att ta fram rapporter och statistik.

Ett samarbete för att stoppa smugglingen av hasch (cannabis, bhang) från västra Tanzania till Kenya inlett för två år sedan har inte varit framgångsrikt. Gränsen är "porös" och det är samma folkslag på båda sidor. Ofta använder smugglarna dyra stadsjeepar som vanligen får passera poliskontroller ostoppade. Odlarna, som har långt till marknader för andra produkter, får 2 kr/kg medan priset gått upp till 80–100 kr/kg i Nairobi och Mombasa.

Aga Khan Universitetet

Som första utländska universitet har Aga Khan Universitetet fått tillstånd att etablera sig i Tanzania. Charterbrevet överlämnades av president Kikwete till Hans Höghet Aga Khan vid en högtidlig ceremoni den 23 februari. Man har mycket ambitiösa expansionsplaner för universitetsväsendet i Tanzania, Kenya och Uganda. Hittills har man koncentrerat sig på hälso- och utbildningsområdena. I Tanzania satsas 77 miljoner \$ på ett nytt campus i Dar och ett i Arusha. Aga Khan sade att han hade ett speciellt rum för Tanzania i sitt hjärta därför att hans farfar, som arbetade mycket för utbildning, grundade den första Aga Khanskolan i Afrika i Bagamoyo för drygt 100 år sedan.

Finland stöder hortikultur

Trädgårdsnäringen på Zanzibar får ett lyft genom ett treårigt projekt påbörjat i december, finansierat av Finland. På Zanzibar finns drygt 200 hotell inriktade mot turistmarknaden med drygt 200 000 besökare per år och som de senaste åren ökat kraftigt sedan turistströmmen till Kenya minskats på grund av terroristattacker.

Frukt och grönsaker till hotell och marknader kommer bara till 20 % från odlare på Zanzibar, resten importeras. Projektet är inriktat mot utbildning och upprättande av insamlingsstationer men innefattar även bygget av ett kyllager.

Nytt från JOHAFonden

På Barbro Johanssons födelsedag den 26 september var det examensdag vid Barbroskolan. Det var 96 flickor som klarat sekundärskoleproven efter årskurs 6 som fick diplom och 78 som efter fyran nått examen på lägre nivå. Skolan drog igång vid millennieskiftet och hitintills har 444 flickor gått ut med examen från fyran och 626 med examen från sexan. Omkring en fjärdedel av dem har nått målet tack vare stipendier som stödföreningen genom insamlade pengar och bidrag från Radiohjälpen kunnat bekosta. Om andelen som kan studera med hjälp av stipendier ska kunna upprätthållas krävs dock fortsatta ansträngningar att dra in pengar. Fondens styrelse har i ett brev till medlemmarna skissat på hur det ska gå till.

Stödföreningen för JOHA trust har bytt namn till JOHAFonden. Läs mer på www.johafonden.com.

Nick Brandt är tillbaka

On This Earth, A Shadow Falls, Across The Ravaged Land

22 maj–13 september

Nick Brandt gjorde stor succé på Fotografiska museet i Stockholm 2011. Nu är han tillbaka med den avslutande delen i trilogin om östafrikas hotade djurliv. Bilderna berättar om en skrämmande verklighet. Varje år slaktas 30 000–35 000 elefanter, noshörningshorn kostar mer än guld och det finns 75 procent färre lejon idag än för tjugo år se-

dan. ”Vi reser från drömmen om det som var till mardrömmen vi befinner oss i.”

Rupi Mangat på Zanzibar

Den i Kenya välkända och flitiga reseskribenten *Rupi Mangat* skriver varje vecka för *Daily Nations* lördagsbilaga. Den 14 mars behandlade hon Zanzibar, historia, Kiwenga Beach, spa, kryddodling, sjögräsodling och lunch i närbelägen by.

“Way ahead of his time, Seyyid Said had the Persian baths built for his Perseian wife high on the island overlooking the sea. Zanzibar has to be the home of the spa from times of the sultanate.”

Sustainable Zanzibar

I *Ethiopian airways inflight magazine* nov/dec 2013 skriver *Rachel Macneill* om Zanzibar och turistnäringen varifrån det ofta kommer väldigt lite till godo till lokalbefolkningen. Organisationen har tagit fram regler och riktlinjer för hållbar turism. Det talas om ecoturism, ansvarig turism och hållbar turism. Organisationen *Responsible Tourism Tanzania* menar att det senare holistiska begreppet är att föredra, innefattande även fördelar för lokalbefolkningen och miljöhänsyn. Organisationen har tagit fram regler och riktlinjer för hållbar turism.

Rachel skriver även om skolan *The Prospective Learning and Charitable institution*, PLCI, ledd av 25-åriga grundaren *Shafiq "Gastica" Haji*. Med tanke på turistnäringen läser man även tyska och spanska och planerar för ytterligare ett språk. Man har även en mycket väl-skött trädgård vars produkter ger ett gott tillskott. Av de drygt 200 eleverna är det flera som på grund av fattigdom inte behöver betala skolvgifter och några hemlösa bor på skolan. Skolan stöds av organisationen *Sustainable East Africa*, SEA.

**sauti za
busara
ZANZIBAR
12-15 FEB 2015**

Sauti za Busara

Ysufu Mahamoud reagerade mot att ungdomen på Zanzibar mest lyssnade till västerländsk musik när han första gången besökte Zanzibar under filmfestivalen 1998. År 2004 drog han igång musik och kulturfestivalen *Suti ya Busara* i

Forodhani gardens i stadens vattenfront så i våras var det 10-årsjubileum.

Det var även tioårsjubileum för *Ethiopian airways* Tanzanialinje. I deras

Inflight magazin *Selamta* skriver musiksribenten *Setumo-Thebe Mohlomi* om festivalen (Nov/dec 2014).

Från början var det en närmast inhemsk festival men den har dragit till sig allt mera musiker och sångare från Afrika. Även ar-

Setumo-Thebe Mohlomi

tister från övriga världen men med rötterna i Afrika är numera välrepresenterade.

The East African, vecka tre, har ett uppslag om musikfestivaler i Sydafrika och östra Afrika inkluderande *Sauti za Busara* fyra dagar i februari.

Selamata nov/dec 2014 + EA 2015-01-17

Från www.busaramusic.org

Once again, during 12–15 February 2015, *Sauti za Busara* brought people from across the world together in Stone Town, Zanzibar to celebrate the wealth and diversity of African music. Venues were full to capacity all four nights of the festival. The theme for this 12th edition was “Together as One; Amani Ndio Mpango Mzima!”

Music is a universal language. It communicates to all of us, rich or poor, regardless of language, religion, gender or politics. Music teaches us to respect our differences and value diversity. Through music and art, the world sees Africa in a positive way.

It was 'full mzuka' and raining non-stop African music with *Sauti za Busara*, "one of Africa's best loved music festivals" (Rita Ray, BBC). Taste the vibes with *Alikiba*, *Msafiri Zawose*, *Mim Suleiman*, *Leo Mkanyia & the Swahili Blues Band* (Tanzania), *Liza Kamikazi* (Rwanda), festival MC *Irene Celine* and more. 2'11"; ScreenStation (UK) & Busara Promotions (Tanzania).

Årsmöte

Den 11 april hölls Svetans årsmöte i Just Africas lokaler vid Slussen i Stockholm

Mötet som samlat ett 40-tal deltagare inleddes med en presentation av *Just Africa*. Man säljer kläder och hantverk från Afrika och har en omfattande utställningsverksamhet och musikkvällar. Nyligen har man även börjat presentera formgivare verkssamma i Sverige med bakgrund eller inspiration från Afrika.

Come Together

Vår f.d. vice ordförande Johanna Bergsten presenterade projektet *Come Together* tillsammans med Victoria Valverde. Come Together arbetar för alla barns rätt att gå i skolan. Projektet är ett samarbete mellan Sverige, Rwanda och Tanzania. Målet är att fler tanzaniska och rwandiska barn och ungdomar med utvecklingsstörning och andra funktionsnedsättningar ska kunna gå i skolan.

Nya i styrelsen

Det formella årsmötet leddes på ett rutinerat sätt i snabb takt av Ann-Marie Sundbom, en av grundarna av Svetan (se Habari nr 2/2009).

Nya i styrelsen blev enligt valberedningens förslag Johan Sundkvist, ordförande, Gunnar Lundström och Malin Cronqvist.

Johan Sundkvist

Johan Sundkvist (32 år) arbetar som Regionchef för IOGT-NTO-rörelsens biståndsarbete i Östafrika. Under de senaste 12 åren har Johan bott till och från i Tanzania. Kopplingen till Tanzania började med en period som volontär i Ilala, Dar es Salaam. Därefter har det varit studier och arbete inom viltvårdssektorn, biträdande rektor på Nordiska skolan (tidigare svenska skolan). Johan har omfattande erfarenhet av svenskt och internationellt civilsamhälle. Han har arbetat och varit förtroendevald inom en rad olika folkrörelser i Sverige, bland annat som organisationsutvecklare för Scouterna och Förbundssekreterare för Vi Unge.

Malin Cronqvist

Johan har även drivit utbildningar i ledarskap och påverkansarbete för unga civilsamhällesledare runt om i världen. Johan ser stor utvecklingspotential för Svetans verksamhet i såväl Sverige som Tanzania. Malin Cronqvist (27 år) bor i Stockholm den största delen av året men spenderar också mycket tid i Tanzania där jag driver en verksamhet som heter Help to Help sedan fem år tillbaka. Som person är jag en sann do'er som ända sedan ung ålder har haft ledarroller både inom student- och föreningsliv samt också på de flesta av mina tidigare arbeten. Jag studerar Industriell Ekonomi på KTH och kommer att ta min kandidatexamen till sommaren 2015. Därefter får studier på master-nivå vänta till förmån för en fortsatt expansion och utveckling av Help to Help. För snart fem år sedan besökte jag Tanzania för första gången och idag ser jag Tanzania som ett andra hem. I Svetans styrelse tror jag mig kunna bidra med kreativa

idéer och stort engagemang. Jag brinner för att förverkliga idéer som skapar synergier och möjligheter för många olika aktörer och att skapa fruktbara nätverk."

Gunnar Lundström

Gunnar Lundström (66 år), bor i Dar es Salaam, han är född och uppvuxen i Kenya, gick svensk skola i Bukoba (Kibeta) för att bl.a. lära sig svenska. Han har varit ansvarig för ledarför-sörjningen på Skatteverket (Sverige) i många år, och har varit platschef för IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete i Östafrika med stationering i Dar es Salaam åren 2006–2012. Totalt har det blivit mer än 25 år i Östafrika varför han talar kiswahili flytande.

"Att bidra till utveckling av Tanzania ligger mig varmt om hjärtat. För mig är det viktigt att det görs ur tanzaniers perspektiv, med respekt och lyhördhet för deras värderingar, var de befinner sig ('gräv där du står') och vad utveckling betyder för dem. Detta bör ske i ett uthålligt partnerskap."

Come Together drivs av FUB i samarbete med Erikshjälpen och partnerorganisationer i samarbetsländerna, med pengar från Svenska PostkodLotteriet.

I mars gjorde en grupp en utbytesresa till Tanzania och i höst väntas en grupp tanzanier till Sverige.

"I tio dagar har vi träffat människor, dansat, åkt buss, fått nya kompisar, hållit tal hemma hos Sveriges ambassadör, talat inför Tanzanias inrikesminister och hundratals andra människor, svettats, badat i Indiska Oceanen, väntat på att mötet ska börja eller bussen ska komma men framförallt har vi haft väldigt roligt!"
<http://cometothereveryone.org/>

House of Culture

Hans Persson, sekreterare i Stödföreningen för *House of Culture* i Dar, presenterade projektet att utvidga Tanzanias nationalmuseum med ett kulturhus. Bygget var klart i november 2011 och samtidigt avbröts det svenska kulturstödet vilket innebär att det inte finns pengar till verksamhet. Stödföreningen bildades 2013 och arbetar för att integrera museet och kulturhuset och utvidga verksamheten. En projektledare (med bakgrund i den av Svetan stödda skulptörskolan i Bagamoyo) har anställts och finansiering av fem aktiviteter under 2015 säkrats, bl.a. en workshop om gamla hus i Dar som nu rivs i snabb takt för att ge plats åt moderna höghus.

Se Habari nr 3/2013 och 2/2014 samt <http://friendshouseofculturedar.se/>.